

AUTEUR

Mariska Everts Msc

CLASSIFICATIE

C2

DATUM

06 juni 2023

PAGINA

1 van 39

Toelichting kennisgeving voornemen, participatie en milieueffectrapportage

Drents Overijsselse Netversterking - Oost

Projectnummer: 51011106

Document referentie: NL23-648800269-52061

Inhoudsopgave

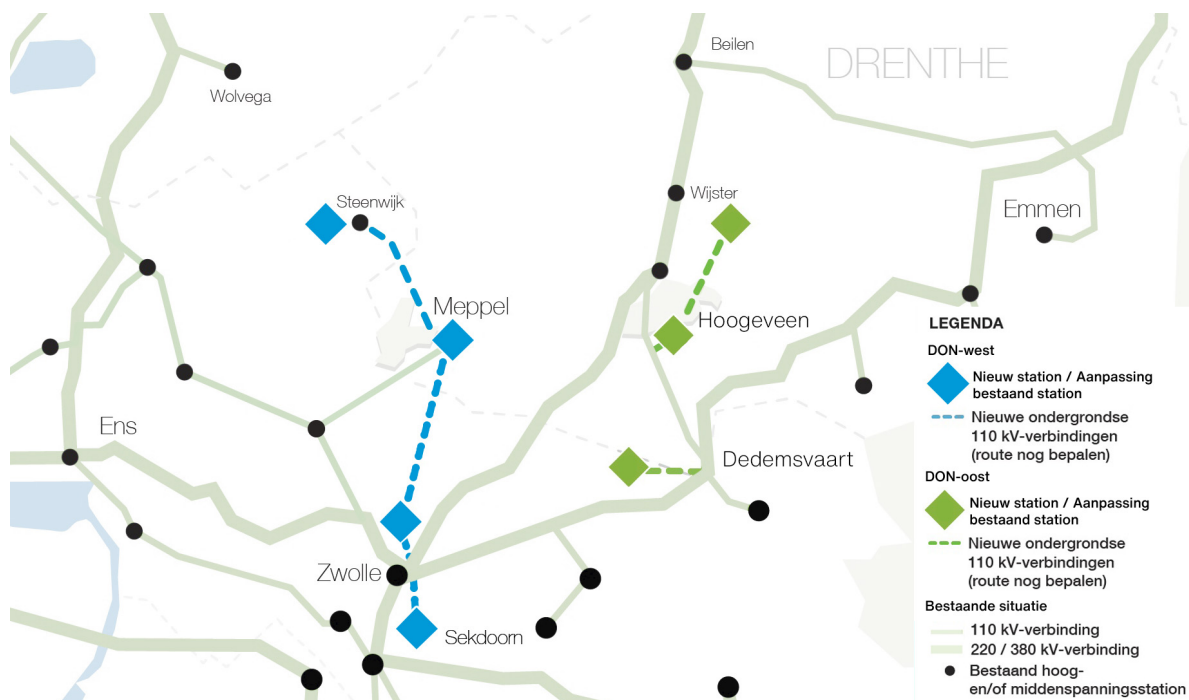
1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Wie zijn er bij het voornemen betrokken?	4
1.3 Kennisgeving, raadpleging, advies en inspraak	5
1.4 Leeswijzer	7
2. Procedure	8
2.1 Het projectbesluit	8
2.2 Waarom een milieueffectrapportage?	10
2.3 Planning projectprocedure	11
3. Plangebied en voorgenomen activiteit	12
3.1 Plangebied	12
3.2 Beschrijving voorgenomen activiteit	13
4. Trechteringsproces en alternatieven	14
4.1 Trechterstappen en detailniveau	14
4.2 Voorgestelde alternatieven en uitgangspunten oplossingsrichtingen	18
4.3 Uitgangspunten bij het inbrengen van oplossingsrichtingen	22
4.4 Detailniveau	23
5. Beoordelingsmethodiek MER	24
5.1 Het beoordelingskader	24
5.2 De referentiesituatie	27
5.3 Scoringsmethodiek	28
5.4 Mitigerende maatregelen	28
6. Participatieplan kabeltracés DON-oost	29
6.1 Inleiding	29
6.2 Het belang van participatie	31
6.3 Het doel van participatie	32
6.4 Inrichting participatietraject	32
Bijlage 1 Lijst met begrippen en afkortingen	38

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Netbeheerder TenneT TSO B.V. (hierna: TenneT) versterkt in heel Nederland het elektriciteitsnetwerk. Dit is nodig omdat het elektriciteitsgebruik in ons land stijgt en omdat we steeds meer duurzame energie opwekken. Steeds meer mensen hebben een elektrische auto, gaan elektrisch koken of verwarmen hun huis elektrisch. Daarnaast stijgt het aanbod van energie uit duurzame bronnen zoals windmolens en zonneparken. Onder de naam ‘Drents Overijsselse Netversterking’ (DON) versterkt TenneT, samen met de regionale netbeheerders Enexis Netbeheer en Rendo, het elektriciteitsnetwerk in Noordwest-Overijssel en Zuidwest-Drenthe. Concreet heeft de opgave betrekking op de bouw van nieuwe midden- en hoogspanningsstations op de bedrijventerreinen Riegmeer in Hoogeveen, bij Wijster (110kV en 220kV), Meppel Noord en Zwolle Hessenpoort en het aanleggen van nieuwe, ondergrondse hoogspanningskabels om de hoogspanningsstations met het bestaande netwerk te verbinden.

De bouw van de nieuwe hoogspanningsstations wordt in afzonderlijke planprocedures uitgewerkt. De projectprocedure die in het voorliggende document wordt toegelicht, heeft betrekking op de aanleg van de nieuwe ondergrondse hoogspanningskabels en het verbinden van de nieuwe hoogspanningsstations met het bestaande netwerk. De geografische ligging en technische samenhang van de verschillende onderdelen maakt dat het ‘programma Drents Overijsselse Netversterking’ (DON) wordt opgeknipt in een westelijke deel (lees: project DON-west) en een oostelijk deel (lees: project DON-oost, waar voorliggend document betrekking op heeft). Onderstaande figuur toont schematisch deze verdeling in een oostelijk en westelijk deel.

Figuur 1.1 | Verdeling Drents Overijsselse Netversterking in een oostelijk deel en een westelijk deel.

De voorgenomen activiteiten passen niet binnen de geldende bestemmingsplannen van de gemeenten. Vanwege de gebied overstijgende belangen, de complexiteit van de opgave en de komst van de Omgevingswet is besloten om voor DON-oost een projectbesluit (zie paragraaf 2.1) op te stellen met daaraan voorafgaand een voorkeursbeslissing. Hiermee worden de voorgenomen activiteiten planologisch mogelijk gemaakt. Voor de besluitvorming over het projectbesluit moet ook een milieueffectrapport worden opgesteld, zodat het milieubelang goed kan worden meegewogen bij het nemen van het projectbesluit. TenneT is initiatiefnemer in deze procedure. TenneT heeft het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe en het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel verzocht om op te treden als bevoegd gezag.

In voorliggend document worden het voornemen, projectbesluit, participatieproces en de aanpak van de milieueffectrapportage nader toegelicht. De aanpak van de milieueffectrapportage wordt doorgaans in een Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) weergegeven. In dit document is dit geïntegreerd met een toelichting op het voornemen, participatie en projectbesluit. Daarom wordt de term NRD verder niet gebruikt, maar wordt naar de kennisgeving verwezen. De kennisgeving is de eerste stap van de procedure van de milieueffectrapportage (m.e.r.). Aan de hand van deze toelichting kunt u ideeën inbrengen of laten weten wat u vindt van het project.

1.2 Wie zijn er bij het voornemen betrokken?

TenneT is de beheerder van het landelijke hoogspanningsnet. Via het landelijke net transporteert TenneT de elektriciteit afkomstig van stroomproducenten naar de netten van de regionale netbeheerders. Zij zorgen er op hun beurt voor dat de elektriciteit bij de gebruikers terecht komt. In het plangebied zijn Enexis en Rendo de regionale netbeheerder. Daarom zijn zij ook betrokken bij dit project. TenneT is initiatiefnemer van de deelprojecten en draagt zorg voor de (technische) inhoud van het projectbesluit en bijbehorende plan- en project-m.e.r.-procedures. De provincies Drenthe en Overijssel zijn bevoegd gezag voor deze procedures.

TenneT en de provincies Drenthe en Overijssel willen de aanleg en inpassing van de nieuwe verbindingen en aansluitingen van de hoogspanningsstations in gezamenlijk overleg en afstemming met de betrokken gemeenten, waterschappen en andere relevante partijen uitvoeren. Dit zijn onder andere: de gemeenten Hoogeveen, Midden-Drenthe, De Wolden, Hardenberg en Coevorden, waterschappen Drents Overijsselse Delta en Vechtstromen, Enexis, Rendo, Rijkswaterstaat en GasUnie. Daarnaast worden ook grondeigenaren, inwoners, ondernemers, relevante maatschappelijke organisaties, e.d. betrokken bij de uitwerking van de plannen. In hoofdstuk 6 is uitgewerkt hoe deze partijen gedurende het planproces worden betrokken.

1.3 Kennisgeving, raadpleging, advies en inspraak

1.3.1 Kennisgeving voornemen, participatie en milieueffectrapportage

In het voorliggende document is een toelichting gegeven op de gecombineerde kennisgeving van het voornemen, participatie en milieueffectrapportage van het project DON-oost. De kennisgeving bestaat uit de volgende onderdelen:

Kennisgeving voornemen

Met deze kennisgeving laat het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe weten dat er een verkenning wordt opgestart naar de opgave om het energienet te versterken. Ook wordt met de kennisgeving aangegeven dat het de bedoeling is uiteindelijk een projectbesluit te nemen met daaraan voorafgaand een voorkeursbeslissing. Het bevoegd gezag voor deze procedure is het college van Gedeputeerde Staten van de Provincie Drenthe. Het voornemen is in paragraaf 3.2 toegelicht.

Kennisgeving participatie

Met de kennisgeving geeft de provincie Drenthe aan hoe en wanneer de omgeving wordt betrokken bij het project en wanneer en hoe de omgeving kan reageren. De kennisgeving van het voornemen en participatie vloeit voort uit de bepalingen in de Omgevingswet die op 1 januari 2024 in werking treedt. In hoofdstuk 6 staat toegelicht hoe de participatieprocedure verloopt.

Kennisgeving milieueffectrapportage

Met de kennisgeving laat de provincies Drenthe weten dat een milieueffectrapportage wordt opgesteld. In het voorliggende document wordt toegelicht hoe de milieueffectrapportage wordt uitgevoerd. De trechterstappen en hoe de voorgenomen alternatieven in MER fase 1 onderzocht zullen worden zijn beschreven in hoofdstuk 4 en 5.

1.3.2 Raadpleging en advies

Voorliggende kennisgeving is bedoeld om betrokkenen vooraf te informeren en te raadplegen over de gewenste inhoud en diepgang van de projectprocedure en het op te stellen milieueffectrapport voor project DON-oost. De provincies Drenthe en Overijssel zijn voornemens in ieder geval de volgende instanties over dit project te raadplegen:

- Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed
- Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
- Rijkswaterstaat
- Waterschap Drents Overijsselse Delta
- Waterschap Vechtstromen
- Gemeente Hoogeveen
- Gemeente Midden-Drenthe
- Gemeente De Wolden
- Gemeente Hardenberg

- Gemeente Coevorden
- Regionale netbeheerders Rendo en Enexis
- Gasunie

Daarnaast vragen de provincies Drenthe en Overijssel de Commissie voor de milieueffectrapportage om een advies uit te brengen over de toelichting kennisgeving voornemen, participatie en milieueffectrapportage.

1.3.3 Inspraak

De voorliggende toelichting op de kennisgeving van het voornemen, participatie en milieueffectrapportage ligt gedurende 6 weken van 23 juni 2023 tot en met 3 augustus 2023 ter inzage. Gedurende deze periode wordt eenieder in staat gesteld om door middel van het indienen van een schriftelijke of mondelinge reactie te reageren op het voornemen.

Inbrengen van oplossingsrichtingen

Met het oog op de verkenning de mogelijkheid om oplossingsrichtingen aan te dragen om de opgave op te lossen zoals die wordt omschreven in paragraaf 3.2. Wel is de opgave zeer complex. Om die reden worden enkele uitgangspunten gegeven waarmee een aangedragen oplossingsrichting rekening moet houden om in overweging te worden genomen. Aan het einde van de reactietermijn (3 augustus 2023) zijn alle oplossingsrichtingen binnen. Vanaf dat moment zullen de aangedragen oplossingsrichtingen worden beoordeeld door Gedeputeerde Staten. Hierbij wordt beslist of de voorgedragen oplossingsrichting redelijkerwijs moet worden betrokken bij de verkenning.

Reacties algemeen

Naast het aandragen van oplossingsrichtingen bestaat ook de mogelijkheid andere reacties in te dienen. Op deze manier kunt u laten weten wat u vindt van het project. Te denken valt hierbij aan:

- Het benoemen van aandachtspunten voor het onderzoek in de milieueffectrapportage. Te denken valt bijvoorbeeld aan lokale waarden (natuur, cultuur, landschap, recreatie, e.d.) waar tijdens de toetsing en beoordeling van oplossingsrichtingen rekening mee moet worden gehouden;
- Het aandragen van koppelkansen voor het voornemen. Te denken valt bijvoorbeeld aan ambities, doelen of plannen die goed aansluiten (win-win situaties of werk-met-werk maken) op de opgaven die voor DON-oost worden uitgevoerd;
- De manier waarop belanghebbenden uit de omgeving betrokken moeten worden bij het planproces.

De kennisgeving en de toelichting op de kennisgeving voornemen, participatieplan en milieueffectrapportage zijn digitaal beschikbaar via <https://www.provincie.drenthe.nl/actueel/bekendmakingen/> en als inblikexemplaar:

- bij de balie in het provinciehuis Provincie Drenthe, Westerbrink 1, 9405 BJ Assen;
- bij de balie in het provinciehuis Provincie Overijssel, Luttenbergstraat 2, 8012 EE, Zwolle;
- in het compagnieshuis van Hoogeveen, Raadhuisplein 24, 7901 BW Hoogeveen;
- in het gemeentehuis van Midden-Drenthe, Kon. Emmastraat 2, 9422 GW Smilde;
- in het gemeentehuis van De Wolden, Raadhuisstraat 2, 7921 GD Zuidwolde;

- in het gemeentehuis van Hardenberg, Stephanuspark 1, 7772 HZ Hardenberg;
- in het gemeentehuis van Coevorden, Kasteel 1, 7741 GC Coevorden.

Een schriftelijke reactie dient u te richten aan het college van Gedeputeerde Staten Drenthe. Dit kan per mail via post@drenthe.nl onder vermelding van 'Zienswijze KVPN DON Oost'. Het is ook mogelijk om schriftelijk uw reactie in te dienen bij:

Gedeputeerde Staten van provincie Drenthe
t.a.v. de heer G. Leinenga
o.v.v. 'Zienswijze KVPM DON Oost'
Postbus 122, 9400 AC Assen

Parallel aan de wettelijke terinzagelegging, stelt initiatiefnemer TenneT de projectatlas beschikbaar. Via de projectatlas kan een ieder informatie en suggesties delen met TenneT over de voorgestelde tracés. (<https://ten.projectatlas.app/drents-overijsselse-netversterking-deel-oost/>). Dit is een aanvullend participatiemiddel op de wettelijk verplichte terinzagelegging. Opmerkingen en of suggesties die hierin worden gemaakt, betreffen dan ook geen formele inspraakreacties.

1.4 Leeswijzer

Het volgende hoofdstuk (hoofdstuk 2) beschrijft de procedure die doorlopen moet worden. Het plangebied en de voorgenomen activiteiten die onderzocht gaan worden in de milieueffectrapportage zijn toegelicht in hoofdstuk 3. In hoofdstuk 4 is beschreven welke trechterstappen worden doorlopen om uiteindelijk te komen tot een voorkeustracé. Ook wordt een blik geworpen op de eerste alternatieven (zoekgebieden) die in het plan- en project-MER onderzocht zullen worden. Hoofdstuk 5 beschrijft de beoordelingsmethodiek van de plan- en project-MER. Hoofdstuk 6 beschrijft het voornemen hoe participatie in dit project vormgegeven zal worden.

2. Procedure

2.1 Het projectbesluit

Omdat wordt geanticipeerd op de Omgevingswet wordt voor dit project een projectbesluit voorbereid middels de projectprocedure. Het projectbesluit is een planologisch instrument bedoeld voor het Rijk, provincie en waterschap. Dit om slagvaardig in te kunnen spelen op ingrijpende en ingewikkelde projecten waarbij een publiek belang een rol speelt. Denk aan:

- Het aanleggen, verleggen en/of versterken van een waterkering;
- Aanleg of uitbreiding van auto(snel)wegen, spoorwegen en vaarwegen;
- Het bouwen van een hoogspanningsverbinding of windturbines.

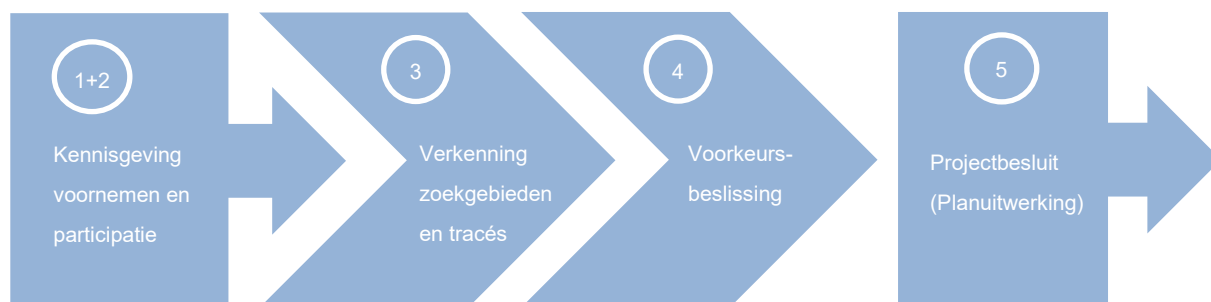
Het projectbesluit vervangt het inpassingsplan (zowel voor Rijk als provincie) uit de Wet ruimtelijke ordening, het Tracébesluit uit de Tracéwet en het projectplan uit de Waterwet. Tevens vervangt het projectbesluit de coördinatie-regelingen van de Wet ruimtelijke ordening, de Tracéwet, de Waterwet en de Ontgrondingenwet. De Omgevingswet komt daarmee tot één procedure voor doorgaans grote en complexe projecten met een publiek belang. De Crisis - en herstelwet gaat ook op in de Omgevingswet.

Het projectbesluit kent één beroepsgang en de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State doet in beginsel binnen zes maanden uitspraak (negen maanden in zogenoemde bijzondere gevallen).

Procedurestappen

De projectprocedure bestaat uit de volgende stappen:

1. Kennisgeving voornemen.
2. Kennisgeving participatie.
3. Verkenning.
4. Voorkeursbeslissing.
5. Projectbesluit.

Figuur 2.1 | *Stappen in de projectprocedure (overeenkomstig de nieuwe Omgevingswet)*

De stappen, weergegeven in figuur 2.1, zijn verplichte stappen voor ieder op te stellen projectbesluit. Een voorkeursbeslissing is geen verplichte stap, maar er is voor gekozen deze stap voor de zorgvuldigheid wel mee te nemen in het proces.

2.1.1 Procedurestappen 1 en 2: Kennisgeving voornemen, participatie en milieueffectrapportage

De kennisgeving van het voornemen en participatie zijn verplichte stappen in de projectprocedure. Deze kennisgevingen mogen gecombineerd worden tot een integrale kennisgeving. Daarnaast is ervoor gekozen om ook de kennisgeving van de milieueffectrapportage hierin mee te nemen.

De kennisgeving van het voornemen, de participatie milieueffectrapportage wordt aangekondigd via een persbericht en communicatiemiddelen van TenneT, provincies Drenthe en Overijssel en gemeenten. Belangen- en bewonersorganisaties, en omwonenden binnen het gebied van de mogelijke routes worden per brief door TenneT in samenwerking met het bevoegd gezag geïnformeerd over de kennisgeving en de start van de ter inzage legging / participatie termijn en de informatieavonden. Informatieavonden worden georganiseerd om een aanvullende toelichting te geven op vragen die er zijn over de aanpak van het projectbesluit, de milieueffectrapportage en het participatieproces zoals die in de voorliggende toelichting is uitgewerkt. Deze informatieavonden worden georganiseerd door initiatiefnemer TenneT, in samenwerking met het bevoegd gezag. Iedereen wordt in staat gesteld om door middel van het indienen van een zienswijze te reageren op het voornemen. In hoofdstuk 6 is de aanpak van het participatieproces toegelicht.

De betrokken bestuursorganen en wettelijke adviseurs wordt de voorliggende toelichting toegezonden en verzocht om, waar nodig, te adviseren over de aanpak van het projectbesluit en milieueffectrapport. Ook de onafhankelijke Commissie voor de milieueffectrapportage wordt in deze fase op vrijwillige basis gevraagd een advies uit te brengen over de in deze toelichting beschreven reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport.

2.1.2 Procedurestap 3: Verkenning

Tijdens de verkenningsfase verzamelt het bevoegd gezag de nodige kennis en inzichten over de aard van de opgave, de voor de fysieke leefomgeving relevante ontwikkelingen en de mogelijke oplossingen voor de opgave. Er zijn al een aantal mogelijke oplossingsrichtingen in beeld gebracht. Het betreft hier met name mogelijke kabeltracés waarmee het net kan worden versterkt. Deze zoekgebieden zijn in hoofdstuk 4 toegelicht. Als eerder al vermeld, bestaat de mogelijkheid om oplossingsrichtingen aan te dragen. Zie hierover ook paragraaf 1.3.3 van deze toelichting.

In de verkenningsfase worden, onder meer, gebiedsontwikkelingen van lokale overheden, regionale overheden en netbeheerders opgehaald. Er worden uitsluitend gebiedsontwikkelingen (autonome ontwikkelingen) opgehaald die van invloed kunnen zijn op het toekomstig kabeltracé. Het ophalen van deze ontwikkeling gebeurt tijdens de reguliere ambtelijke overleggen. Het resultaat wordt meegewogen in de keuze om te komen tot een voorkeurstracé. Dit wordt georganiseerd door initiatiefnemer TenneT, in samenwerking met het bevoegd gezag. In hoofdstuk 6 is de aanpak van het participatieproces toegelicht. De verkenningsfase wordt hoofdzakelijk vormgegeven aan de hand van het opstellen van de plan MER en het verrichten van de daarbij behorende onderzoeken. In de verkenningsfase richt MER fase 1 (planMER) zich op het beoordelen en vergelijken van de oplossingsrichtingen, ook wel tracéalternatieven genoemd. De tracéalternatieven worden beoordeeld op bodem, water, natuur, landschap, cultuurhistorie, archeologie,

veiligheid, leefomgeving en gezondheid, gebruiksfuncties en duurzaamheid (zie paragraaf 5.1). Op basis van de beoordeling en vergelijking van de tracéalternatieven wordt een voorkeurstracé gekozen. Dit voorkeurstracé wordt nader onderzocht in MER fase 2 (project-MER) en heeft beperktere schuifruimte dan de tracéalternatieven. Paragraaf 4.1 geeft een verdere toelichting op dit trechteringsproces.

2.1.3 Procedurestap 4: Voorkeursbeslissing

De voorkeursbeslissing is de afsluiting van de verkenning. In de voorkeursbeslissing geeft het bevoegd gezag aan welke oplossing de voorkeur van het bevoegd gezag heeft. Ook vermeldt de voorkeursbeslissing hoe inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen zijn betrokken. De voorkeursbeslissing geeft aan wat de resultaten zijn van de uitgevoerde verkenning. Hierbij wordt in ieder geval ingegaan op de mogelijke oplossingen die door derden zijn aangedragen en de adviezen die deskundigen daarover hebben uitgebracht. De voorkeursbeslissing geeft bovendien aan hoe de participatie is uitgevoerd. De ontwerp-voorkeursbeslissing wordt samen met MER fase 1 ter inzage gelegd.

De onafhankelijke Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.) wordt gevraagd een advies uit te brengen over de ontwerp-voorkeursbeslissing en MER fase 1.

2.1.4 Procedurestap 5: Het projectbesluit

Nadat een voorkeursbeslissing is genomen, wordt de oplossing verder uitgewerkt. In een MER fase 2 worden de verschillende uitvoeringsmogelijkheden en optimalisaties van het voorkeurstracé in beeld gebracht, beoordeeld en met elkaar vergeleken. De gekozen oplossing wordt planologisch-juridisch vastgelegd in het projectbesluit. Aan het projectbesluit gaat intensief overleg en advies van de lokale en regionale overheden vooraf. Ook andere omgevingspartijen die belangen hebben in het gebied waar het geoptimaliseerde voorkeurstracé wordt ingepast worden op verschillende manieren betrokken bij de besluitvorming. Dit wordt nader toegelicht in hoofdstuk 6.

Het MER met daarin de resultaten uit fase 1 en fase 2 ligt samen met het ontwerp-projectbesluit gedurende 6 weken ter inzage. Tijdens de tervisielegging kan eenieder mondeling of schriftelijk een reactie op de documenten geven. Tijdens deze periode wordt tevens aan de Commissie m.e.r. gevraagd om het MER te toetsen.

De provincie waarin het project in hoofdzaak is gelegen is bevoegd het projectbesluit te nemen (artikel 5.44a Ow zgn. voorrangregel). Voor het project DON-oost neemt de provincie Drenthe het projectbesluit. Tussen de provincie Drenthe en Overijssel zijn hierover werkafspraken gemaakt. Rekening houdend met eventueel ingediende zienswijzen stelt het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe het projectbesluit vast. Het besluit tot vaststelling van het projectbesluit wordt 6 weken ter visie gelegd. Tegen dit besluit staat beroep in één instantie open bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

2.2 Waarom een milieueffectrapportage?

De procedure voor milieueffectrapportage (m.e.r.) dient om het milieubelang bij plannen en besluiten een volwaardige plaats te geven. De procedure is geborgd in de Wet milieubeheer en is straks geborgd in de

Omgevingswet. De milieueffectrapportage is gekoppeld aan de 'moederprocedure'. Dit is de procedure op grond waarvan de besluitvorming plaatsvindt, in dit geval de voorkeursbeslissing en het projectbesluit.

Of het projectbesluit ook daadwerkelijk m.e.r.-plichtig is hangt onder andere af van de aard en omvang van de voorgenomen activiteit. Naast de hoofdactiviteit (het aanleggen van hoogspanningsverbindingen) kunnen ook nevenactiviteiten zoals functieveranderingen, ontgrondingen en grondwateronttrekkingen tot een m.e.r.-plicht leiden. Indien significante negatieve effecten op natuur niet uit te sluiten zijn dient een passende beoordeling uitgevoerd te worden, welke ook in het MER opgenomen dient te worden. In het Besluit milieueffectrapportage en straks ook in de bijlagen van het Omgevingsbesluit zijn de gevallen opgenomen waarvoor de m.e.r.-(beoordelings)plicht geldt. Vanuit het omgevingsbesluit gaat het om de projecten¹ J8 (hoogspanningsleidingen), J10 (industrieterrein) en K1 (werkzaamheden voor het onttrekken of kunstmatig aanvullen van grondwater). Project J10 is relevant ter plaatse van de aansluiting op de hoogspanningsstations. Door het vervallen van de bouwvrijstelling zoals sinds 1 juli 2021 opgenomen in de Wet natuurbescherming, worden bovendien stikstofberekeningen uitgevoerd ten behoeve van het MER om te onderzoeken wat het effect is van stikstofdepositie in de aanlegfase op omliggende natuurgebieden.

Er is gekozen om een voorkeursbeslissing te nemen over het voorkeustracé welke volgt uit de verkenning. De voorkeursbeslissing is een plan of programma waarvoor voor dit project een plan-mer-plicht geldt. De voorkeursbeslissing vormt namelijk het kader voor een projectbesluit, welke aanzienlijke milieueffecten kan hebben (artikel 16.36, lid 4 Omgevingswet).

Voor het project DON (oostelijk en westelijk deel) wordt als onderdeel van de projectprocedure een voorkeursbeslissing genomen. Deze voorkeursbeslissing is plan-m.e.r.-plichtig omdat de voorkeursbeslissing kaderstellend is voor een m.e.r.-(beoordelings)-plichtig besluit en naar verwachting een passende beoordeling moet worden uitgevoerd. Tevens geldt een m.e.r.-beoordelingsplicht op grond van de verschillende hierboven genoemde categorieën. Zowel de initiatiefnemer (TenneT) als de bevoegde gezagen (provincies Drenthe en Overijssel) van beide deelprojecten (DON-oost en DON-west) hechten er grote waarde aan om beide projectprocedures op een uniforme wijze uit te voeren zodat inwoners en belanghebbenden op een gelijke manier kunnen worden geïnformeerd en betrokken bij de uitwerking van de deelprojecten. Daarom is ervoor gekozen om voor beide projecten een gecombineerd plan- en project-MER op te stellen ten behoeve van de voorkeursbeslissing, het projectbesluit en benodigde vergunningen.

2.3 Planning projectprocedure

. De onderzoeken voor MER fase 1 zijn in eerste kwartaal 2024 gereed en wordt in het voorjaar van 2024 wordt door het bevoegd gezag een voorkeursbeslissing genomen. Gedurende de tweede helft van 2024 wordt MER fase 2 opgesteld, gevolgd door het projectbesluit in het najaar van 2025.

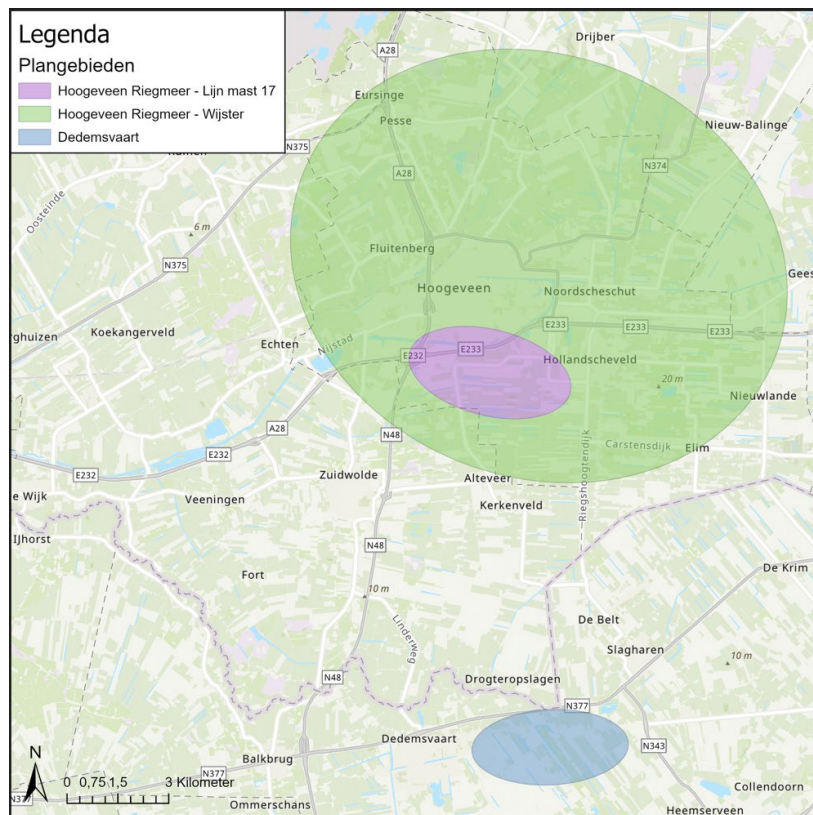
¹ De term 'project' is afkomstig uit het Omgevingsbesluit en vervangt de term 'activiteit' uit het Besluit milieueffectrapportage.

3. Plangebied en voorgenomen activiteit

3.1 Plangebied

Het plangebied voor project DON-oost strekt zich uit over de gemeenten Midden-Drenthe, Hoogeveen, De Wolden, Hardenberg en een klein deel van gemeente Coevorden.

Het nieuwe station Hoogeveen Riegmeer ligt ten zuiden van Hoogeveen, in de nabijheid van het dorp Hollandscheveld. Het nieuwe station Wijster Scheidingsweg ligt ten zuidwesten van de VAM berg, een stortbult van de vroegere VAM (Vuil Afvoer Maatschappij). Deze locatie ligt hemelsbreed circa 7 km ten noorden van Hoogeveen. Ter hoogte van dit nieuwe station Wijster Scheidingsweg loopt de bestaande hoogspanningsverbinding tussen hoogspanningsstation Beilen en Hoogeveen. De zoekgebieden die voor deelproject 1 onderzocht zullen worden in MER fase 1 lopen elk via een andere route tussen de twee stations. Er is hierbij slechts beperkt sprake van een overlap tussen corridors. Mast 17/18 van de bestaande bovenlokale hoogspanningslijn ligt ten zuiden van Hoogeveen, ter hoogte van het klaverblad Knooppunt Hoogeveen. Het zoekgebied van deelproject 2 ligt daardoor ook volledig ten zuiden van Hoogeveen. Het station van Dedemsvaart bevindt zich ten oosten van Dedemsvaart. Ook het zoekgebied voor de nieuwe verbinding van deelproject 3 ligt ten oosten van deze kern. Figuur 3.1 toont het volledige plangebied voor de genomen ontwikkeling van de drie deelprojecten. In de paragraaf 3.2 wordt nader ingegaan op de drie deelprojecten.

Figuur 3.1 | Overzicht van deelgebieden binnen DON-oost

3.2 Beschrijving voorgenomen activiteit

Het project Drents Overijsselse Netversterking omvat zoals eerder benoemd een westelijk (project DON-west) en een oostelijk deel (project DON-oost). Project DON-oost omvat zoals eerder aangegeven drie deelprojecten: de verbinding tussen het nieuwe station Hoogeveen Riegmeer en het nieuwe station Wijster Scheidingsweg; de inlussing van het nieuwe station Hoogeveen Riegmeer naar mast 17 van de bestaande westelijk gelegen hoogspanningslijn; en de inlussing van station Dedemsvaart Rollepaal naar mast 54 van de combilijn en mast 54 van de 110 kV lijn Dedemsvaart – Hardenberg. Ondanks dat de aanleg van de stations geen onderdeel uitmaakt van dit onderzoek, maakt het wel onderdeel uit van de totale netversterking voor Drenthe en Overijssel. Deze stations worden middels een aparte procedure mogelijk gemaakt. De drie deelprojecten worden in de volgende paragrafen nader toegelicht:

3.2.1 Deelproject 1: Tracé Hoogeveen Riegmeer – Wijster Scheidingsweg (circa 16 km)

Op het nieuwe bedrijventerrein ten zuiden van Hollandscheveld wordt een nieuw 110 kV-station gerealiseerd, onder de noemer Hoogeveen Riegmeer. Vanaf dit nieuw te bouwen hoogspanningsstation beoogt TenneT een directe ondergrondse 110kV verbinding naar het nieuw te bouwen 110-kV station Wijster Scheidingsweg. Deelproject 1 heeft betrekking op deze nieuwe hoogspanningsverbinding tussen het station Hoogeveen Riegmeer en Wijster Scheidingsweg. Het betreft een tracé van circa 16 km lang en loopt langs Hoogeveen en de tussen de dorpen rond Hoogeveen heen. Het tracé komt circa 2,0-2,5 m beneden maaiveld te liggen. Deze nieuwe verbinding zorgt ervoor dat de capaciteit van het elektriciteitsnetwerk tussen Hoogeveen en Wijster wordt vergroot.

3.2.2 Deelproject 2: Tracé Hoogeveen Riegmeer – lijn mast 17 (circa 5 km)

Vanaf het nieuwe hoogspanningsstation Hoogeveen Riegmeer zal een nieuwe ondergrondse 110kV verbinding worden gerealiseerd naar de bestaande hoogspanningsverbinding bij het Klaverblad Hoogeveen. Ter hoogte van mast 17 wordt deze ondergrondse 110 kV verbinding verbonden met de bestaande verbinding die de stroom verder transporteert. Het betreft een tracé van circa 5 km lang en het tracé komt circa 2,0 tot 2,5 m beneden maaiveld te liggen. Deze verbinding zorgt ervoor dat het nieuwe station Hoogeveen Riegmeer wordt aangesloten op het bovenliggende hoogspanningsnet.

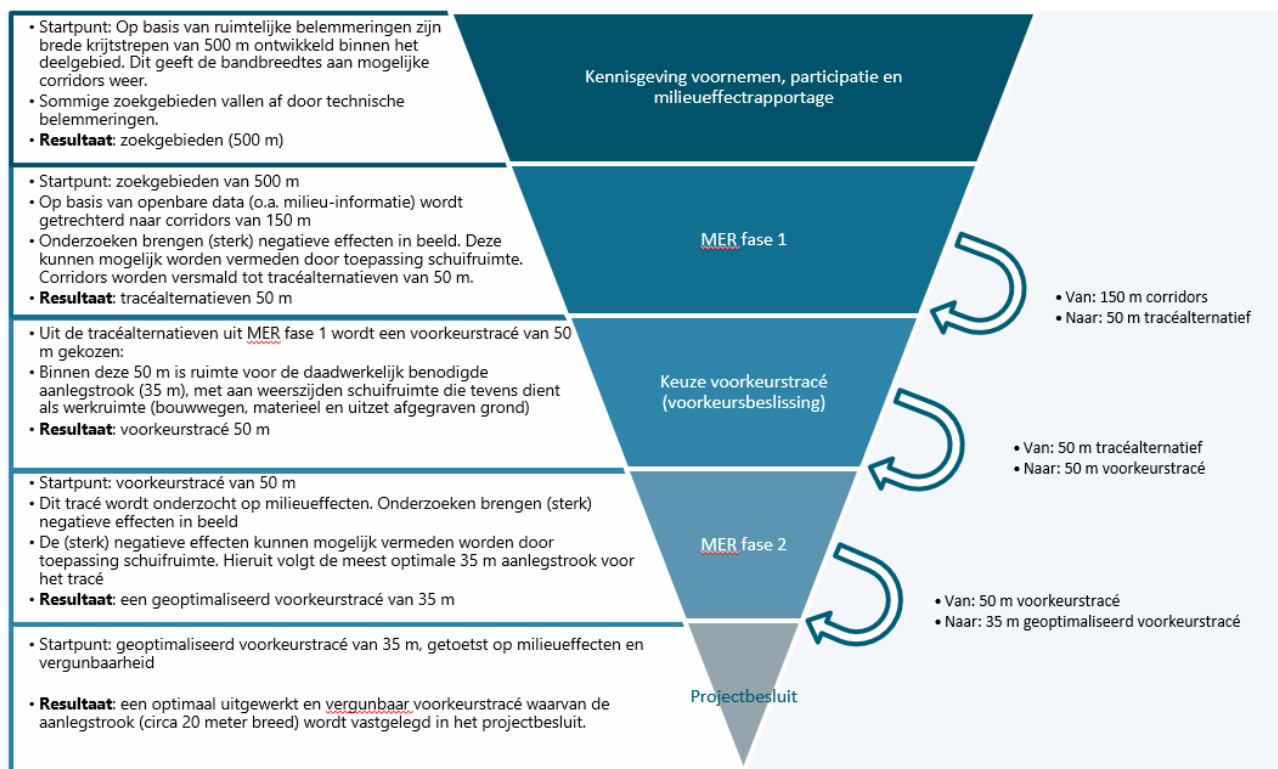
3.2.3 Deelproject 3: Tracé Dedemsvaart Rollepaal – mast 54 combilijn en mast 54 110 kV Hardenberg (circa 3 km)

Tussen het bestaande hoogspanningsstation Dedemsvaart Rollepaal en de bestaande lijnen 'combilijn Zwolle – Meeden' en '110 kV leiding Dedemsvaart – Hardenberg' zullen nieuwe ondergrondse 110kV verbindingen worden gerealiseerd. In beide gevallen wordt deze ondergrondse 110 kV verbinding ter hoogte van mast 54 verbonden met de bestaande verbindingen die de stroom verder transporteert. Het betreft een tracé van circa 3 km lang en de verbindingen komen circa 2,0 tot 2,5 m beneden maaiveld te liggen. Deze verbindingen zorgen ervoor dat het station Dedemsvaart Rollepaal wordt aangesloten op het bovenliggende hoogspanningsnet.

4. Trechteringsproces en alternatieven

4.1 Trechterstappen en detailniveau

Gedurende het project wordt stapsgewijs toegewerkt naar een definitief plan. Er wordt als het ware getrechterd van grof naar fijn. In afbeelding 4.1 is dit schematisch weergegeven.

Figuur 4.1 | Trechteringsproces richting projectbesluit

Het trechteringsproces volgt de vijf stappen zoals weergegeven in figuur 4.1. Het betreft:

Stap 1: Kennisgeving voornemen, participatie en milieueffectrapportage.

Stap 2: MER fase 1.

Stap 3: Voorkeursbeslissing.

Stap 4: MER fase 2.

Stap 5: Projectbesluit.

In de volgende paragrafen wordt elke trechterstap nader beschreven. Stap 1 is met de voorliggende kennisgeving uitgevoerd, stap 2, 3 en 4 worden in het nog op te stellen project-MER uitgewerkt en stap 5 betreft uiteindelijk het ruimtelijk besluit (projectbesluit) over het definitief gekozen alternatief voor de kabeltracés.

4.1.1 Stap 1: Kennisgeving, voornemen, participatie en milieueffectrapportage

Kennisgeving van het voornemen is verplicht, aangezien de drie deelprojecten mogelijk worden gemaakt middels een projectbesluit en er een gecombineerd plan- en project-m.e.r. doorlopen wordt. Met de openbare kennisgeving wordt door de colleges van Gedeputeerde Staten aangekondigd dat een plan wordt opgesteld en dat hiervoor de m.e.r.-procedure wordt doorlopen. De kennisgeving omtrent het voornemen is verwerkt in voorliggende toelichting. De kennisgeving omtrent de participatie is opgenomen in hoofdstuk 6.

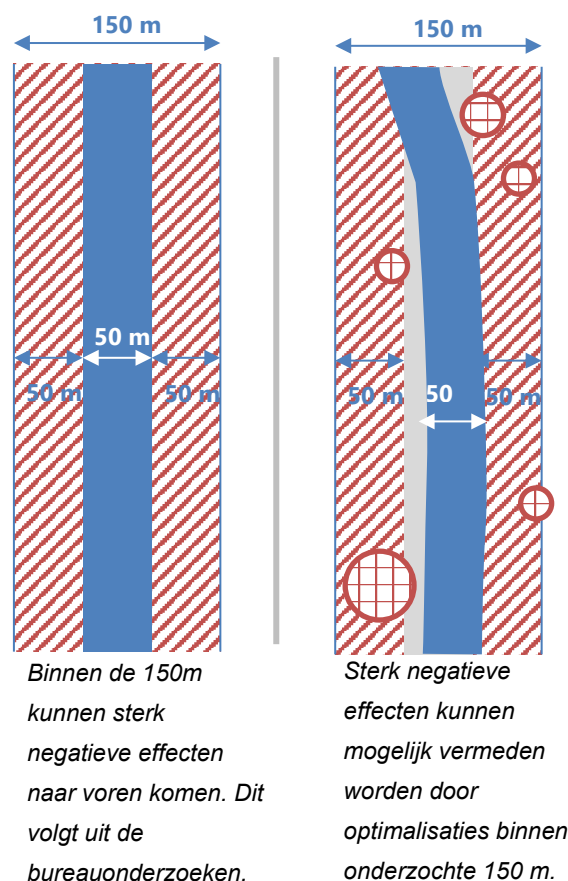
Gelijk met de kennisgeving wordt de reikwijdte en het detailniveau van de milieueffectrapportage kenbaar gemaakt. Met het oog op de kennisgeving omtrent het voornemen is gekeken welke zoekgebieden voor elk van de deelprojecten moeten worden meegenomen in MER fase 1. Het gaat hier om zoekgebieden die als krijtstrepen de denkrichtingen aangeven binnen een deelgebied.

4.1.2 Stap 2: MER fase 1: corridors, tracéalternatieven en keuze voorkeurstracé

Het startpunt van MER fase 1 zijn de zoekgebieden met een breedte van 500 meter. Deze zoekgebieden zijn opgenomen in deze kennisgeving (zie paragraaf 4.2) en worden mogelijk aangevuld met de eventueel binnengekomen alternatieven uit de inspraak en het participatieproces.

In het MER fase 1 worden eerst de belemmeringen binnen verschillende zoekgebieden in kaart gebracht om het zoekgebied te versmallen tot corridors van 150 meter. Binnen de corridors van 150 meter breed kunnen (sterk) negatieve effecten optreden die kunnen worden vermeden door het toepassen van schuifruimte. Deze analyse vindt plaats voor alle corridors, waarbij het MER uitwijst of bepaalde effecten zijn te vermijden door toepassing van de beschikbare schuifruimte. Waar nodig wordt voor schuifruimte buiten de 150 meter brede corridor gekeken. De corridorbreedte is vastgesteld op 150 meter omdat deze breedte ligt tussen het zoekgebied van 500 meter en de werkstrook van 50 meter. Door corridors te gebruiken als tussenstap ontstaat een iteratief proces voor het optimaliseren van de tracés. Vervolgens worden de corridors verder versmald tot tracéalternatieven van circa 50 meter breed waarbinnen in een latere fase de ligging van de aanlegstrook en werkruimte voor de realisatie van een kabelverbinding wordt uitgewerkt.

De tracéalternatieven worden aan de hand van het beoordelingskader uit paragraaf 5.1 beoordeeld op milieueffecten. In de effectbeschrijving wordt onderscheid gemaakt tussen tijdelijke effecten in de aanlegfase en permanente effecten in de gebruiks- en onderhoudsfase. Ook wordt aandacht besteed aan de mogelijke

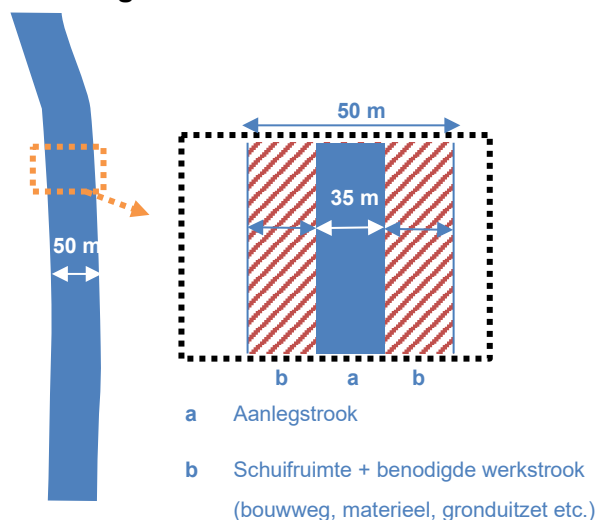

cumulatie van effecten met plangebied DON-west. De effectbeoordeling biedt de mogelijkheid om de belangrijkste knelpunten binnen de tracéalternatieven direct in kaart te brengen. Mitigerende maatregelen kunnen er bovendien voor zorgen dat bepaalde knelpunten binnen de tracéalternatieven worden weggenomen.

De tracéalternatieven worden in MER fase 1 met elkaar vergeleken. Hierna volgt de keuze voor een voorkeurstracé, waarbij binnen de 50 meter gezocht wordt naar de meest optimale tracé. Hierbij wordt de schuifruimte om eventuele milieueffecten die tijdens MER fase 1 in beeld zijn gebracht te vermijden optimaal benut.

4.1.3 Stap 3: Keuze voorkeurstracé en voorkeursbeslissing

De beoordeling van de tracéalternatieven resulteert uiteindelijk in een voorkeurstracé waarover het bevoegd gezag een voorkeursbeslissing zal nemen en daarmee formeel zal besluiten deze nader te onderzoeken in MER fase 2. Vooraf aan MER fase 2 wordt de voorkeurscorridor verder uitgewerkt en geoptimaliseerd, tot een geoptimaliseerd voorkeurstracé met een breedte van 35 meter. Binnen deze 35 meter is ruimte voor de daadwerkelijk benodigde aanlegstrook, met aan weerszijden schuifruimte. Binnen de aanlegstrook van 35 m is ruimte voor de uiteindelijke strook waarbinnen de kabels worden aangelegd en is werkruimte beschikbaar voor materieel en uitzet van afgegraven grond.

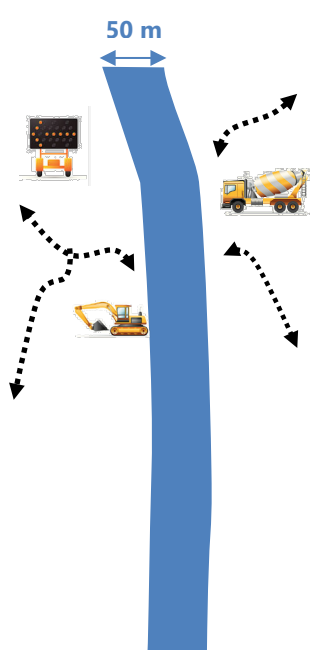

4.1.4 Stap 4: MER fase 2

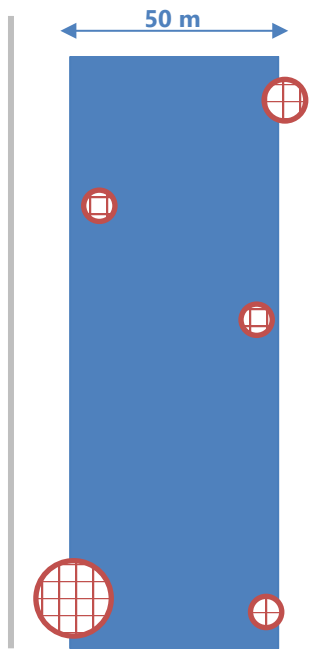
Na de keuze voor een voorkeurstracé in MER fase 1 en een verdere optimalisatie tot een voorkeurstracé met een breedte van 35 meter, wordt in MER fase 2 toegewerkt naar een geoptimaliseerd voorkeurstracé. Het geoptimaliseerde voorkeurstracé met een breedte van 35 meter wordt in deze fase verder onderzocht op milieueffecten, waarbij diverse onderzoeken de negatieve en sterk negatieve effecten in beeld brengen. Hiervoor worden verschillende varianten binnen de 50 meter van het voorkeurstracé onderzocht. Hieruit volgt de meest optimale 35 meter aanlegstrook voor het tracé. Het resultaat is dan ook een geoptimaliseerd voorkeurstracé van 35 meter waarbinnen werkzaamheden plaatsvinden.

In MER fase 2 wordt verwacht dat er meer detailniveau in de onderzoeken moet worden aangebracht om mogelijke optimalisaties beter in beeld te brengen. Waar nodig wordt bureauonderzoek aangevuld met bodem- en veldonderzoeken (zie ook het beoordelingskader in paragraaf 5.1). De onderzoeken maken inzichtelijk welke effecten als gevolg van het planvoornemen optreden en hoe deze waar nodig kunnen worden gemitigeerd of gecompenseerd.

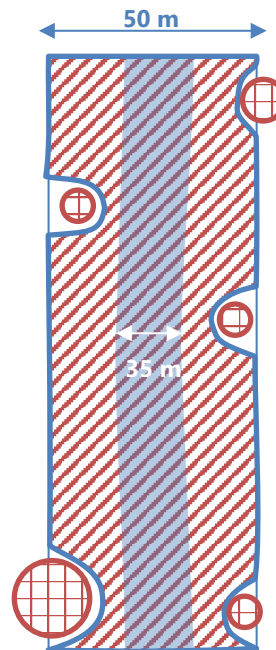

Schuifruimte om sterk negatieve effecten te kunnen mitigeren

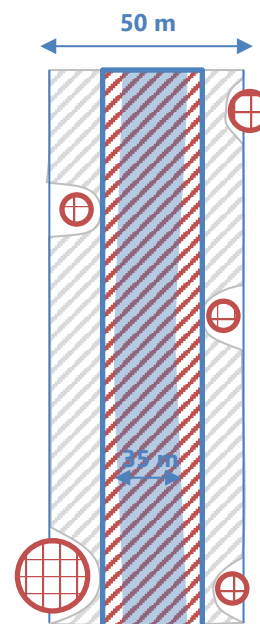
Binnen de 50 m kunnen sterk negatieve effecten naar voren komen. Dit volgt uit de onderzoeken.

Sterk negatieve effecten kunnen vermeden worden door optimalisaties binnen de onderzochte 50 m.

4.1.5 Stap 5: Voorkeurstracé (projectbesluit)

Het geoptimaliseerde voorkeurstracé wordt verder uitgewerkt in een basisontwerp. Het doel hiervan is om tot een optimaal uitgewerkt en vergunbaar voorkeurstracé te komen. Het voorkeurstracé bestaat uit de ruimte die nodig is om de kabels aan te leggen (de aanlegstrook) en de werkruimte tijdens de aanlegfase. De aanlegstrook (circa 20 meter) wordt uiteindelijk vastgelegd in het projectbesluit. De uitgevoerde onderzoeken worden eveneens gebruikt ter onderbouwing van het (ontwerp)projectbesluit.

Projectbesluit

In het (ontwerp)projectbesluit wordt een beschrijving gegeven van;

- De motivatie en overwegingen die onderbouwen waarom het project op deze wijze uitgevoerd moet worden;
- De permanente en/of tijdelijke maatregelen en voorzieningen om het project te realiseren (voor zover nodig);
- De maatregelen die zijn gericht op het ongedaan maken, beperken of compenseren van de nadelige gevolgen van het project of van het in werking hebben of in stand houden daarvan voor de fysieke leefomgeving (voor zover nodig);
- Hoe inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen zijn betrokken (participatieparagraaf) en wat de resultaten zijn van de verkenning, waarbij in ieder geval wordt ingegaan op de door derden voorgedragen mogelijke oplossingen en de daarover door deskundigen uitgebrachte adviezen;
- De termijn waarin de gemeente geen regels mag stellen die het projectbesluit belemmeren.

Daarnaast heeft het projectbesluit als doel het ruimtegebruik (ofwel ruimtebeslag) van het project ruimtelijk/planologisch vast te leggen en zo betrokkenen inzicht te geven of en hoe hun belangen worden geraakt. Om het benodigde ruimtebeslag vast te kunnen stellen moeten ontwerpen gemaakt worden en maatregelen in beeld worden gebracht.

Hoofdvergunningen

Voor de aanleg van de nieuwe hoogspanningsverbindingen zijn vergunningen en ontheffingen nodig. Er is nu nog niet met zekerheid te zeggen welke vergunningen het betreft, dit wordt in een latere fase geïventariseerd. Het gaat om vergunningen die van belang zijn voor de realisatie van de uiteindelijke situatie. Wel is al een indicatie te geven van een aantal benodigde vergunningen:

- Wet natuurbescherming: vergunning gebiedsbescherming en ontheffing beschermde soorten;
- Waterwetvergunningen;
- Omgevingsvergunningen;
- Wet beheer rijkswaterstaatswerken-vergunning;
- Ontgrondingsvergunningen.

De uitvoeringsvergunningen worden later in procedure gebracht en liggen bij de aannemer(s).

MER

Het MER, fase 1 en fase 2, wordt gezamenlijk met het ontwerp-projectbesluit door het bevoegd gezag ter inzage gelegd. Daarnaast vragen de bevoegde gezagen Provincie Drenthe en Provincie Overijssel de Commissie m.e.r. om advies op het MER.

4.2 Voorgestelde alternatieven en uitgangspunten oplossingsrichtingen

Ten behoeve van de projectprocedure en de milieueffectrapportage heeft netbeheerder TenneT per

deelproject, een aantal kansrijke alternatieven verkend. Deze alternatieven worden in deze fase zoekgebieden genoemd. Daarbij is onder andere gezocht naar een aantal onderscheidende routes met betrekking tot de geografische ligging. Bij de tracering van de zoekgebieden is rekening gehouden met een aantal uitgangspunten en randvoorwaarden, zoals hieronder beschreven. In de volgende paragrafen worden de voorgestelde alternatieven per deelproject verder toegelicht.

Als vermeld in paragraaf 1.3.3 is het mogelijk oplossingsrichtingen in te dienen die mogelijk kunnen worden meegenomen in de verkenning. Of een oplossingsrichting kansrijk is wordt door Gedeputeerde Staten beoordeeld aan de hand van de uitgangspunten, zoals hieronder opgesomd.

Randvoorwaarden en uitgangspunten voor de ligging van tracés:

1. Ligging buiten grote concentraties woningen (zowel bestaande locaties als vastgestelde, maar nog niet gerealiseerde plannen).
2. Ligging buiten grote industriegebieden en bedrijventerreinen (zowel bestaande locaties als vastgestelde, maar nog niet gerealiseerde plannen).
3. Geen tracés die voor meer dan 1.200 m (maximale boorafstand) door Natura 2000-gebied lopen;
4. Ligging buiten UNESCO Werelderfgoed.
5. De ligging mag geen invloed hebben op luchthavens wanneer dit niet gemitigeerd kan worden;
6. Ligging buiten militaire terreinen.
7. De ligging mag geen negatieve invloed of belemmering veroorzaken op andere netwerken of objecten in de omgeving (zoals spoor, buisleidingen etc.) wanneer dit niet gemitigeerd kan worden.
8. Het zoveel mogelijk beperken van schade aan bodems en het gebruik hiervan.
9. De verbinding moet goed en veilig bereikbaar zijn voor realisatie, onderhoud en bij calamiteiten/storingen.
10. De verbinding is technisch haalbaar en uitvoerbaar.

Naast de randvoorwaarden zijn de volgende sturende criteria (voorkeuren) opgesteld waaraan de ligging van een tracé zo goed mogelijk aan moet voldoen.

Voorkeuren voor de ligging van tracés:

1. Zo kort mogelijke route.
2. Zoek zoveel mogelijk bundeling met bestaande infra als bestaande verbindingen, (snel)wegen, waterlopen etc.
3. Zoveel mogelijk langs perceelgrenzen traceren.
4. Vermijd zoveel mogelijk locaties met een extern veiligheidsrisico zoals windturbines en BRZO-bedrijven^[1].
5. Vermijd zoveel mogelijk effecten op milieuaspecten zoals archeologie, cultuurhistorie, natuur en waterkeringen.

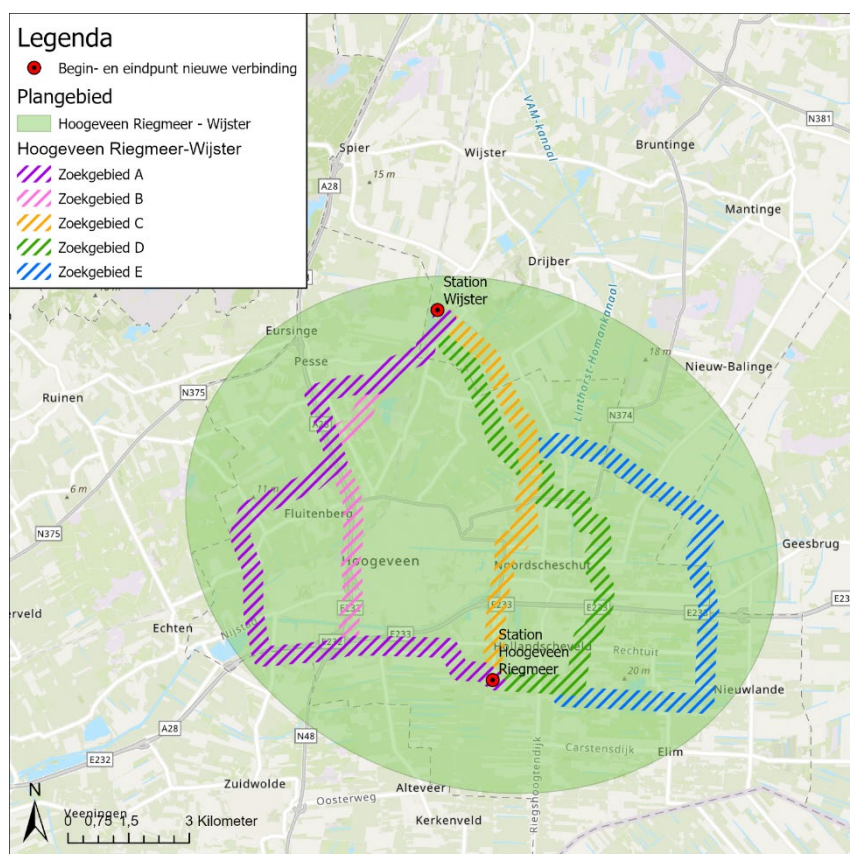
---

^[1] Besluit risico's zware ongevallen. Betreft bedrijven die met veel gevaarlijke stoffen werken.

6. Vermijd zoveel mogelijk kruisingen met ondergrondse infrastructuur (kabels, pijpleidingen, rioolwater en drinkwater).
7. Rijkswegen, provinciale wegen en spoorwegen (zo veel mogelijk) haaks kruisen.

4.2.1 Deelproject 1: Tracé Hoogeveen Riegmeer – Wijster Scheidingsweg

Voor deelproject 1 zijn vijf kansrijke zoekgebieden bepaald, waarbinnen het tracé tussen de nieuwe stations Hoogeveen Riegmeer en Wijster Scheidingsweg mogelijk een plaats kan krijgen.

Figuur 4.2 | Voorgestelde zoekgebieden deelproject 1: Verbinding Hoogeveen Riegmeer – Wijster Scheidingsweg

Het gaat om de volgende zoekgebieden:

- **Zoekgebied A:** een zoekgebied gelegen ten westen van Hoogeveen en Fluitenberga. Vanuit Hoogeveen Riegmeer loopt dit zoekgebied in westelijke richting, waarna deze ter hoogte van Nijstad naar het noorden loopt. Ten zuiden van Pesse kruist het zoekgebied de A28, waarna deze in noordoostelijke richting naar station Wijster Scheidingsweg loopt;
- **Zoekgebied B:** een eveneens hoofdzakelijk westelijk gelegen zoekgebied dat grotendeels parallel loopt aan de A28. Het eerste deel, tot het klaverblad A28/E233 loopt gelijk op met zoekgebied A. Ter hoogte van het klaverblad loopt het zoekgebied in noordelijke richting via de A28 naar Wijster;
- **Zoekgebied C:** dit is het zoekgebied met de meest directe verbinding tussen Hoogeveen Riegmeer en Wijster Scheidingsweg. Dit zoekgebied loopt vanaf Hoogeveen Riegmeer direct in noordelijke

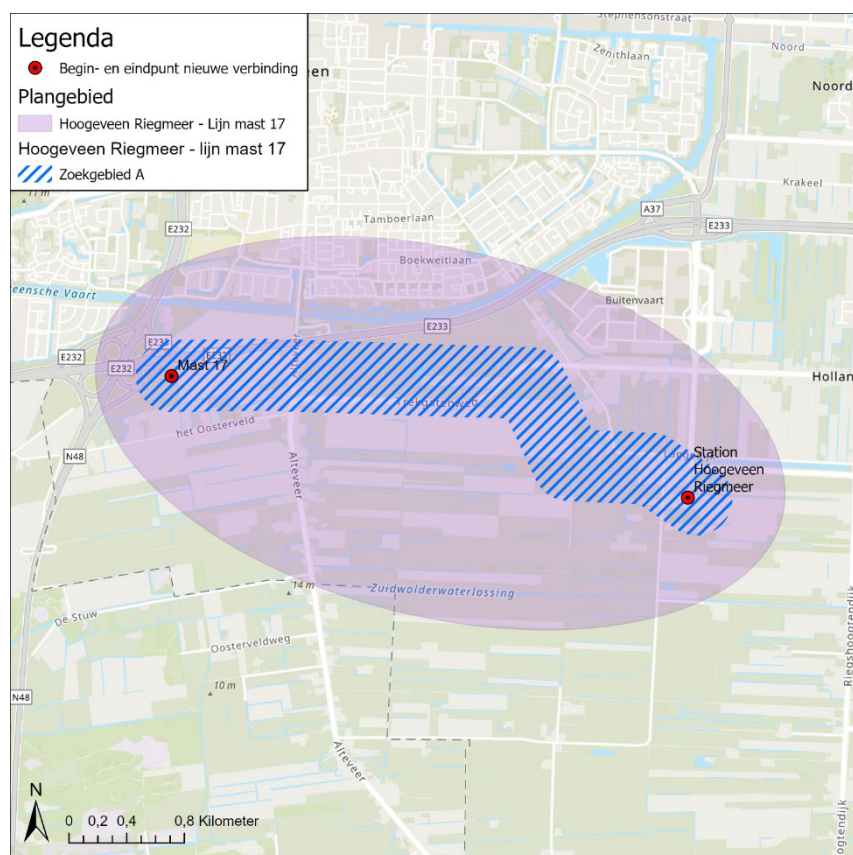
richting naar het vliegveld ten oosten van Hoogeveen en ten westen van Noordscheschut. Vanaf hier loopt het tracé verder in noordelijke richting naar station Wijster Scheidingsweg;

- **Zoekgebied D:** een zoekgebied ten oosten van Hoogeveen. Het zoekgebied loopt vanaf Hoogeveen Riegmeer eerst in oostelijke richting, tot aan het natuurgebied ten oosten van Hollandscheveld. Vanaf daar loopt het zoekgebied in noordelijke richting naar Wijster. Het zoekgebied passeert Noordscheschut in het oosten en Nieuweroord in het westen;
- **Zoekgebied E:** het meest oostelijk gelegen zoekgebied. Vanuit Hoogeveen Riegmeer loopt dit zoekgebied eerst in oostelijke richting tot aan Nieuwlande. Ter hoogte van Nieuwlande loopt het zoekgebied in noordelijke richting, rond de dorpen ten oosten van Hoogeveen heen.

4.2.2 Deelproject 2: Tracé Hoogeveen Riegmeer – lijn mast 17

Deelproject 2 telt vooralsnog één zoekgebied dat onderzocht zal worden in het MER. Dit zogeheten zoekgebied A volgt dezelfde loop als zoekgebieden A en B van deelproject 1.

Vanuit Hoogeveen Riegmeer loopt dit zoekgebied in oostelijke richting tot aan het klaverblad A28/E233. Hier wordt het tracé ter hoogte van mast 17 verbonden met het bestaande bovenliggend hoogspanningsnet.

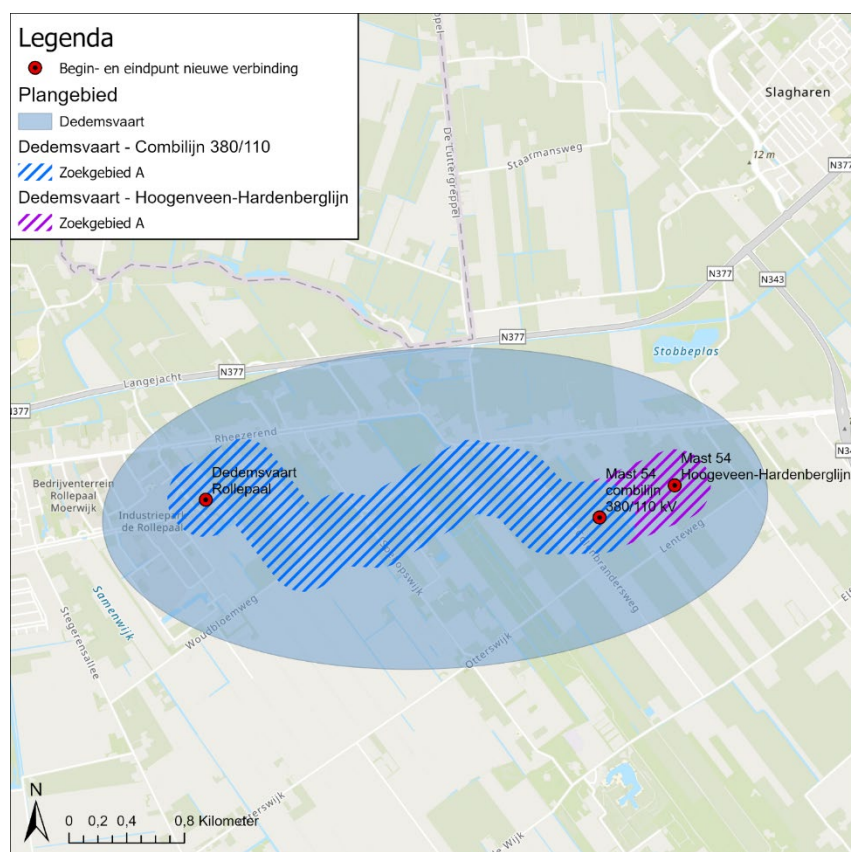

Figuur 4.3 | Voorgesteld zoekgebied deelproject 2: Hoogeveen Riegmeer – lijn mast 17

4.2.3 Deelproject 3: Tracés Dedemsvaart Rollepaal – combilijn mast 54 en 110 kV Hardenberg mast 54

Het deelproject voor het tracé tussen station Dedemsvaart en zowel combilijn als 110 kV lijn Hardenberg omvat vooralsnog één zoekgebied waarbinnen de twee verbindingen gerealiseerd kunnen worden. Zoekgebied A loopt vanaf station Dedemsvaart Rollepaal in oostelijke richting. In het oosten vindt de verbinding eerst aansluiting op mast 54 van de combilijn, waarna het zoekgebied doorloopt naar mast 54 van de 110 kV lijn Hardenberg.

Figuur 4.4 | Voorgesteld zoekgebied deelproject 3: Dedemsvaart Rollepaal – combilijn mast 54 en 110 kV Hardenberg mast 54

4.3 Uitgangspunten bij het inbrengen van oplossingsrichtingen

Benadrukt wordt dat de voorgestelde alternatieven (paragraaf 4.2) slechts een aantal mogelijke alternatieven vormen voor de opgave. Zowel TenneT als de provincies Drenthe en Overijssel hechten grote waarde aan de inbreng van mogelijke oplossingsrichtingen uit de inspraak en het participatieproces met de omgeving. Via de inspraak en participatie worden verschillende omgevingspartijen in de gelegenheid gesteld om aanpassingen voor te stellen op de in voorliggende kennisgeving voorgestelde alternatieven of om geheel nieuwe oplossingsrichtingen aan te dragen. Hiermee anticipeert het project op de Omgevingswet die op 1 januari 2024 in werking treedt. De Omgevingswet (Ow) schrijft namelijk voor dat iedereen een oplossing mag

aandragen voor de voorgenomen ontwikkeling. Wel dienen hierbij de uitgangspunten en randvoorwaarden zoals opgesomd in paragraaf 4.2 te worden gehanteerd. De kansrijkheid van de ingebrachte alternatieven wordt beoordeeld op basis van deze uitgangspunten en randvoorwaarden.

Eenieder heeft de mogelijkheid om gedurende de terinzagelegging (23 juni tot en met 3 augustus 2023) een oplossingsrichting in te dienen. Hierna neemt het bevoegd gezag een beslissing over de oplossingsrichtingen die redelijkerwijs worden meegenomen in de verkenning. Tijdens de verkenningsfase worden bijeenkomsten georganiseerd om de meegenomen oplossingsrichtingen met omgevingspartijen te verkennen.

4.4 Detailniveau

Met het doorlopen van verschillende trechterstappen neemt ook het detailniveau van de alternatieven toe. In de voorliggende toelichting worden eerst zoekgebieden gepresenteerd. Binnen deze zoekgebieden wordt in MER fase 1 gezocht naar corridors (150 m), waarbinnen schuifruimte beschikbaar is om te komen tot tracéalternatieven (50 m) die in MER fase 1 worden beoordeeld. Deze schuifruimte is voldoende voor kleine optimalisaties van tracéalternatieven. Het biedt echter onvoldoende ruimte voor grotere aanpassingen, zoals het lokaal omleggen van een alternatief. Dergelijke aanpassingen zijn tijdens MER fase 1 niet ondenkbaar. Dit kan bijvoorbeeld wenselijk zijn omdat het onderzoek in het MER hier aanleiding toe geeft. Maar ook uit de participatie kunnen oplossingsrichtingen naar voren komen die vragen om aanpassing van een tracéalternatief. Daarom wordt tijdens MER fase 1 wanneer nodig gekeken naar een groter gebied rondom de corridors. Dit is een brede ruimte rondom een corridor waar grotere aanpassingen en optimalisaties mogelijk zijn. De breedte van een dergelijke corridor is afhankelijk van de (gebruiks-)functies in de omgeving.

Aan het eind van MER fase 1 is veel onderzoek uitgevoerd en is de omgeving uitgebreid betrokken bij de planvorming. Het inzicht dat hierdoor is ontstaan biedt mogelijkheden om het voorkeurstracé tijdens MER fase 2 nauwkeuriger uit te werken en te optimaliseren. Met veld- en bodemonderzoeken worden eventuele kansen en knelpunten nader onderzocht. In deze fase wordt ook actief afgestemd met de aanwezige grondeigenaren. Zodra de onderzoeken en afstemmingen goed zijn afgerond kan een min of meer maatvast ontwerp worden uitgewerkt. Dit zogenaamde basisontwerp wordt juridisch planologisch mogelijk gemaakt met behulp van het projectbesluit.

5. Beoordelingsmethodiek MER

5.1 Het beoordelingskader

De beschrijving en beoordeling van de effecten vindt plaats aan de hand van een aantal milieuthema's. Milieueffecten van de ondergrondse hoogspanningslijn kunnen zich voordoen tijdens de aanleg- en gebruiksfase. De milieuthema's hebben invloed op de uiteindelijke keuze voor een tracé. Elk milieuthema is onderverdeeld in verschillende aspecten met bijbehorende onderzoekscriteria. In tabel 5.1 zijn alle criteria weergegeven waaraan in de milieuonderzoeken wordt getoetst. Zoals al eerder aangegeven is het MER verdeeld in twee fasen die elk een ander abstractieniveau kennen. Dit betekent ook dat de onderzoeken net wat anders zijn:

- MER Fase 1: in deze fase worden verschillende tracéalternatieven beoordeeld en met elkaar vergeleken. Deze tracéalternatieven worden beoordeeld met behulp van GIS-analyses en bureaustudies. Op basis van deze beoordeling wordt het voorkeurstracé gekozen, waarover het bevoegd gezag een voorkeursbeslissing neemt;
- MER Fase 2: in MER fase 2 wordt het voorkeurstracé verder geoptimaliseerd tot een geoptimaliseerd voorkeurstracé en worden uitvoeringsalternatieven onderzocht en beoordeeld. De onderzoeken in deze tweede fase zijn gedetailleerder, waar nodig worden veld- en bodemonderzoeken uitgevoerd.

Tabel 5.1 | Beoordelingskader

Aspect	Criterium	Methode	GIS (Geografisch Informatie Systeem)*	Bureau- onderzoek**	Veld- of bodem- onderzoek***
Bodem					
Bodemkwaliteit	invloed op de chemische bodemkwaliteit (aanlegfase)	Fase 1: beoordelen op basis van historische data	x	x	
		Fase 2: beoordeling o.b.v. veld- en bodemonderzoeken			x
	grondverzet en invloed op bodemprofiel (oppervlakte, diepte, samenstelling en hoeveelheden) (aanlegfase)	Fase 1: beoordelen op basis van bureauonderzoek	x	x	
		Fase 2: beoordelen o.b.v. veld- en bodemonderzoeken			x
Draagkracht	risico op zettingen (aanlegfase)	Fase 1: beoordelen zettingsrisico's op basis van bodemopbouw-informatie	x	x	
		Fase 2: beoordeling o.b.v. veld- en bodemonderzoeken			x
Water					
Grondwater	invloed op afgeleide effecten door veranderingen in grondwater (aanlegfase)	Fase 1: GIS-analyse gevoelige gebieden en functies binnen beïnvloedingsgebied	x	x	
		Fase 2: beoordeling o.b.v. resultaten uit bemalingsadvies			x
	invloed op waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en KRW-grondwaterlichamen (aanlegfase)	Fase 1: GIS-analyse waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en KRW-grondwaterlichamen binnen beïnvloedingsgebied	x		
		Fase 2: beoordeling o.b.v. resultaten uit bemalingsadvies			x

Oppervlaktewater	invloed op oppervlaktewater(kwaliteit) <i>(aanlegfase)</i>	Fase 1: GIS-analyse ligging / doorsnijding (lengte / oppervlakte). Waardebepaling door bureauonderzoek.	x	x
		Fase 2: beoordeling op basis van basisontwerp		x
toename verharding <i>(aanlegfase)</i>		Fase 1: n.v.t.		
		Fase 2: berekening toename verhard oppervlakte op basis van basisontwerp		x
Natuur				
Natura 2000****	effecten op habitattypen en soorten Natura 2000-gebied <i>(aanlegfase)</i>	Fase 1: kwalitatief/kwantitatief bureauonderzoek op basis van instandhoudingsdoelen Natura 2000, verspreidingskaarten en dosis-effectrelaties uit literatuur.	x	x
		Fase 2: beoordeling o.b.v. resultaten uit voortoets / passende beoordeling		x x
overige soorten	effecten op beschermde soorten <i>(aanlegfase)</i>	Fase 1: kwalitatief bureauonderzoek op basis van verspreiding(kaarten) van soorten, (oriënterende veldbezoeken) en dosis-effectrelaties uit literatuur.		x
		Fase 2: beoordeling o.b.v. resultaten uit gericht soortenonderzoek (mitigatie- en compensatieplan)		x
houtopstanden	effecten op houtopstanden <i>(aanlegfase)</i>	Fase 1: berekenen oppervlakteverlies (GIS-analyse). Waardebepaling door bureauonderzoek.	x	x
		Fase 2: beoordeling o.b.v. resultaten uit bomeninventarisatie		x
NNN	effecten op NNN, weidevogelgebieden en ganzenfoerageergebied <i>(aanlegfase)</i>	Fase 1: kwalitatief/kwantitatief bureauonderzoek op basis van (beleids)kaarten en dosis-effectrelaties uit literatuur	x	x
		Fase 2: beoordeling o.b.v. resultaten uit mitigatie- / compensatieplan		x
Landschap, cultuurhistorie en archeologie				
Landschap - gebiedsniveau	invloed op de gebiedskarakteristiek <i>(aanlegfase)</i>	Fase 1: GIS-analyse ligging / doorsnijding (lengte / oppervlakte). Waardebepaling door bureauonderzoek.	x	x
		Fase 2: resultaten fase 1, al dan niet aangevuld met gerichte veldbezoeken (indien nodig)		x x
	invloed op specifieke elementen en hun samenhang <i>(aanlegfase)</i>	Fase 1: GIS-analyse ligging / doorsnijding (lengte / oppervlakte). Waardebepaling door bureauonderzoek.	x	x
		Fase 2: resultaten fase 1, al dan niet aangevuld met gerichte veldbezoeken (indien nodig)		x x
Landschap – objectniveau	invloed op specifieke elementen en hun samenhang <i>(aanlegfase)</i>	Fase 1: GIS-analyse ligging / doorsnijding (lengte / oppervlakte). Waardebepaling door bureauonderzoek.	x	x
		Fase 2: resultaten fase 1, al dan niet aangevuld met gerichte veldbezoeken (indien nodig)		x x
Cultuurhistorie	invloed op historische (steden)bouw <i>(aanlegfase)</i>	Fase 1: GIS-analyse ligging nabij historische (steden)bouw. Waardebepaling door bureauonderzoek.	x	x
		Fase 2: resultaten fase 1, al dan niet aangevuld met gerichte veldbezoeken (indien nodig)		x x
	invloed op historische geografie <i>(aanlegfase)</i>	Fase 1: GIS-analyse ligging / doorsnijding (lengte / oppervlakte). Waardebepaling door bureauonderzoek.	x	x
		Fase 2: resultaten fase 1, al dan niet aangevuld met gerichte veldbezoeken (indien nodig)		x x
Aardkunde	invloed op aardkundige waarden <i>(aanlegfase)</i>	Fase 1: ligging assets t.o.v. aardkundige waarden. Waardebepaling door bureauonderzoek.	x	x
		Fase 2: resultaten fase 1, al dan niet aangevuld met gerichte veldbezoeken (indien nodig)		x x
Archeologie	aantasting van bekende archeologische waarden <i>(aanlegfase)</i>	Fase 1: ligging assets t.o.v. bekende waarden conform gemeentelijke beleidskaarten. Waardebepaling door bureauonderzoek.	x	x
		Fase 2: beoordeling o.b.v. resultaten uit nader bureauonderzoek, inclusief benodigde vervolgstappen.		x x
	aantasting van verwachte archeologische waarden <i>(aanlegfase)</i>	Fase 1: ligging assets binnen verwachtingswaarden conform gemeentelijke beleidskaarten. Waardebepaling door bureauonderzoek.	x	x
		Fase 2: beoordeling o.b.v. resultaten uit nader bureauonderzoek, inclusief benodigde vervolgstappen.		x x

Veiligheid				
Externe veiligheid	invloed op het groepsrisico en plaatsgebonden risico (aanlegfase)	Fase 1: ligging risicobronnen binnen richtafstanden assets. Bepaling risicobronnen door bureauonderzoek.	x	x
		Fase 2: berekenen groepsrisico en plaatsgebonden risico (rekenmodel).		x
Niet-gesprongen explosieven	activiteiten in verdachte gebieden voor niet-gesprongen explosieven (aanlegfase)	Fase 1: n.v.t.		
		Fase 2: beoordeling o.b.v. resultaten uit bureauonderzoek op basis van historische data.		x
Verkeersveiligheid	invloed op de verkeersveiligheid (aanlegfase)	Fase 1: ligging assets t.o.v. uitvalswegen	x	
		Fase 2: analyse toename intensiteit i.r.t. wegfunctie en huidig gebruik (bureauonderzoek).		x
Leefomgeving en gezondheid				
Gezondheid	invloed op de milieugezondheidskwaliteit (aanleg- en gebruiksfase)	Fase 1: kwalitatieve beschrijving op basis van resultaten onderliggende effecten (geluid, luchtkwaliteit, magneetvelden).		x
		Fase 2: toepassen MGR-methodiek.		x
Geluid	Effecten op geluidsgevoelige objecten en gebieden (aanlegfase)	Fase 1: aantal gevoelige bestemmingen binnen zone rondom hoogspanningsverbinding.	x	
		Fase 2: berekening en GIS-kaart met geluidscontouren in klassen van 5 dB (rekenmodel).	x	x
Magneetvelden	gevoelige objecten binnen magneetveldzone (gebruiksfase) ²	Fase 1: aantal gevoelige bestemmingen binnen richtafstand(en).	x	
		Fase 2: kwantitatief - aantal gevoelige objecten binnen magneetveldzone 0,4 microtesla (rekenmodel).		x
Luchtkwaliteit	invloed op luchtkwaliteit (aanlegfase)	Fase 1: aantal gevoelige bestemmingen binnen richtafstand(en).	x	
		Fase 2: berekening en GIS-kaart met contouren rekenmodel).	x	x
Gebruiksfuncties				
Recreatie	invloed op recreatie (aanlegfase)	Fase 1: doorkruising van recreatiegebieden en -routes. Waardebepaling door bureauonderzoek.	x	x
		Fase 2: resultaten fase 1, al dan niet aangevuld met gerichte veldbezoeken (indien nodig)		x x
Landbouw	oppervlakteverlies landbouwareaal (aanlegfase)	Fase 1: berekenen oppervlakteverlies.	x	
		Fase 2: berekenen oppervlakteverlies o.b.v. basisontwerp.	x	
	lengte doorsnijding landbouwgrond (aanlegfase)	Fase 1: doorsnijding van akkerland en grasland. Fase 2: doorsnijding van akkerland en grasland o.b.v. basisontwerp.	x	x
Verkeer	bereikbaarheid (aanlegfase)	Fase 1: n.v.t.		
		Fase 2: analyse van omrijroutes en -afstanden	x	x
Duurzaamheid				
Circulariteit	materiaalgebruik (aanlegfase)	Fase 1: Kwantitatief op basis van kengetallen.		x
		Fase 2: Kwantitatief op basis van het basisontwerp.		x
Klimaat	uitstoot broeikasgassen (CO ₂ , SF ₆) (aanleg- en gebruiksfase)	Fase 1: Kwantitatief op basis van kengetallen.		x
		Fase 2: Kwantitatief op basis van het basisontwerp.		x
Energiegebruik	energiegebruik (aanleg- en gebruiksfase)	Fase 1: Kwantitatief op basis van kengetallen.		x
		Fase 2: Kwantitatief op basis van het basisontwerp.		x
	energieverliezen tijdens transport (gebruiksfase)	Fase 1: Kwantitatief op basis van kengetallen.		x
		Fase 2: Kwantitatief op basis van het basisontwerp.		x

* Ruimtelijke analyse met behulp van Geografische Informatie Systemen (GIS)

** Bureauonderzoek

*** Veld- of bodemonderzoek

² Voor optimale inpassing wordt het voorzorgbeleid voor magneetvelden bij elektriciteitsvoorzieningen van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat gevolgd. Een herijking van het voorzorgbeleid uit 2005 volgt in 2023.

**** Voor het in beeld brengen van effecten op de natuur dienen in ieder geval de volgende aspecten (indien relevant) te worden onderzocht: ruimtebeslag/vermietiging, verstoring (geluid), verzuring en vermesting (stikstofdepositie) en mechanische effecten (draadslachtoffers)

5.1.1 Studiegebied

De effecten van de plannen kunnen ook buiten het projectgebied optreden, daarom wordt er binnen de effectbeoordeling ook gekeken naar een 'studiegebied'. Sommige effecten zijn lokaal en treden alleen op in het deelgebied zelf. Andere effecten, bijvoorbeeld op natuurwaarden en de impact op het landschap, kunnen zich tot op veel grotere afstand van het project voordoen. Het studiegebied verschilt per thema. De omvang van het studiegebied wordt lopende het onderzoek duidelijk en wordt toegelicht in het op te stellen MER.

5.2 De referentiesituatie

Effecten van het voornemen worden in het MER vergeleken met de zogenaamde referentiesituatie. De referentiesituatie omvat de huidige situatie en de autonome ontwikkelingen (vastgesteld beleid) in het plan- en studiegebied maar zonder uitvoering van de voorgenomen activiteit.

5.2.1 Autonome ontwikkelingen

Autonome ontwikkelingen zijn alle projecten in het plan- of studiegebied die nog niet gerealiseerd zijn, maar waarover wel al besluitvorming heeft plaatsgevonden. Deze maken onderdeel uit van de referentiesituatie. Voor het beschrijven van de milieueffecten van de ondergrondse kabelverbindingen zijn de volgende autonome ontwikkelingen van belang. Deze autonome ontwikkelingen zullen in overleg met de relevante en betrokken gemeenten en het bevoegd gezag vastgesteld worden. Hierbij zal afstemming plaatsvinden tussen DON-west en DON-oost.

Om de milieueffecten te kunnen beschouwen wordt het jaar 2030 als referentiejaar aangehouden. Dit is enkele jaren nadat het project gereed is. Voor het beoordelen van de tijdelijke effecten wordt onderzoek gedaan naar de aanlegfase.

5.2.2 Cumulatie binnen het project

Het programma Drents Overijsselse Netversterking is verdeeld over project DON-oost en project DON-west. Het is mogelijk dat nadelige effecten van één deelproject doorwerkt in het andere deelproject. Er kan dan mogelijk cumulatie van effecten optreden. Te denken valt bijvoorbeeld aan de depositie van stikstof die in cumulatie groter kan zijn dan van een afzonderlijk deelproject. Andere thema's waarbij cumulatie tussen de deelprojecten binnen project DON-oost en DON-west kan optreden zijn bereikbaarheid, de uitstoot van broeikasgassen tijdens de aanlegfase en energiegebruik tijdens de aanlegfase. Ook kan er cumulatie van effecten optreden met de aanleg van de hoogspanningsstations.

Aangezien de deelprojecten DON-oost en DON-west gelijklopen en er nog geen sprake is van vastgesteld beleid maken de deelprojecten formeel geen onderdeel uit van de referentiesituatie. Om eventuele cumulatieve effecten tussen de projecten binnen de Drents Overijsselse Netversterking wel mee te nemen,

is ervoor gekozen om bij de effectbeoordeling voor de thema's waar cumulatie op kan treden een korte paragraaf toe te voegen waarin de cumulatie tussen de projecten van Oost en West wordt beoordeeld. Afhankelijk van het thema kan het gaan om een kwantitatieve of een kwalitatieve beoordeling.

5.3 Scoringsmethodiek

Aan de criteria uit het beoordelingskader wordt een effectscore toegekend. In zowel het MER fase 1 als fase 2 worden de effecten op basis van een vijfpuntsschaal beoordeeld. Met de vijfpuntsschaal wordt onderscheid gemaakt tussen activiteiten met een negatieve of positieve verandering en activiteiten met een beperkt negatieve of beperkt positieve verandering ten opzichte van de referentiesituatie. Een indicatie van de vijfpuntsschaal is gegeven in de volgende tabel. In het MER wordt deze schaal voor elk criterium specifiek gemaakt.

Tabel 5.2 | Scoringsmethodiek

Score	Betekenis
++	Positief effect ten opzichte van de referentiesituatie
+	Beperkt positief effect ten opzichte van de referentiesituatie
0	Geen wezenlijk effect ten opzichte van de referentiesituatie
-	Beperkt negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie
--	Negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie

5.4 Mitigerende maatregelen

De in het MER onderzochte negatieve milieueffecten kunnen mogelijk door middel van het uitvoeren van mitigerende maatregelen verzacht worden of teniet worden gedaan. In het MER worden deze maatregelen beschreven en wordt aangegeven welk effect de mitigerende maatregelen hebben.

6. Participatieplan kabeltracés DON-oost

6.1 Inleiding

6.1.1 Waarom dit plan?

In dit hoofdstuk vindt u het participatietraject dat wordt uitgevoerd voor het maken van de juiste keuze voor de kabeltracés van het programma Drents Overijsselse Netversterking (DON). Dit betekent dat het beschreven participatietraject wordt uitgevoerd vanaf de kennisgeving (voorliggend document) tot aan het projectbesluit, met daaraan voorafgaand een voorkeursbeslissing. Met dit plan wordt weergegeven hoe stakeholders betrokken worden bij het participatietraject. U vindt hier de participatiemomenten en middelen die ingezet worden tijdens het traject zodat u weet wanneer en hoe u informatie kunt krijgen over de plannen en suggesties kunt doen op de plannen.

Rolverdeling initiatiefnemer en bevoegd gezag

Bij de voorliggende projectprocedure treedt TenneT op als initiatiefnemer en Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe als bevoegd gezag. Artikel 5.3, eerste lid, sub d, van het Omgevingsbesluit schrijft voor dat in een dergelijk geval wordt weergegeven wat de rol is van de initiatiefnemer en het bevoegd gezag bij het betrekken van de partijen.

Bij de voorliggende projectprocedure is het aan TenneT om een uitvoerende en organisatorische rol op zich te nemen. Dit betekent dat het feitelijk informeren over de opgave en de nu beoogde oplossingsrichtingen middels diverse informatiekanalen en inloopavonden, wordt uitgevoerd door TenneT. Vervolgens zorgt TenneT ervoor dat de inspanningen en opbrengst van participatie worden gerapporteerd aan Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe.

De rol van Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe is met name het stellen van kaders waarbinnen participatie moet plaatsvinden alsmede het beoordelen van de uiteindelijke inspanningen en opbrengst. Daarnaast zal er vanzelfsprekend vertegenwoordiging aanwezig zijn bij de inloopavonden. Uiteindelijk blijft de beslissingsbevoegdheid liggen bij Gedeputeerde Staten. Het is daarmee aan Gedeputeerde Staten om op basis van de verkenning -inclusief de opbrengsten van het participatietraject- te komen tot een voorkeursbeslissing.

Betrokken partijen participatie

Provincie Drenthe is bevoegd gezag. TenneT faciliteert het bevoegd gezag op het gebied van participatie en werkt nauw samen met de andere betrokken partijen. Tot de rol van TenneT behoort het creëren van draagvlak onder eigenaren, bewoners, instanties en andere belanghebbenden. TenneT organiseert daartoe op een participatieproces in afstemming met en op aanwijzing van het bevoegd gezag, de provincie Drenthe. In paragraaf 6.4 beschrijven we hoe de partijen betrokken worden in het proces.

6.1.2 Coproductie met provincies

Voorafgaand aan de eerste kennisgeving (voorliggend document), heeft het bevoegd gezag (provincie Drenthe) kennisgenomen van het participatievoorstel en is dit plan in gezamenlijkheid opgesteld. De gemeenten zijn meegenomen in dit voorstel en zij zijn gevraagd om advies, dat meegenomen is in dit voorstel. Op deze manier is er een effectieve coproductie ontstaan met de provincies.

Voor het inrichten van de participatie zijn de volgende punten gepasseerd:

- Toelichting op nut en noodzaak, rol TenneT, belang van samen- en meewerken;
- Investeren in de relatie door een duidelijke rolverdeling af te spreken over taken en verantwoordelijkheden;
- Verzamelen van informatie over stakeholders en het projectgebied;
- Kijken waar gezamenlijke belangen liggen en komen agenda en proces overeen om te komen tot een besluit voor de tracés;
- Inventariseren regionale en meekoppelkansen.

Het ontwerpen van een kabeltracé voor een nieuwe verbinding, is technisch complex en voor veel mensen abstracte materie. Randvoorwaarde voor een zorgvuldig participatieproces is dat de stakeholders begrijpen wat het project inhoudt en hoe zij kunnen participeren bij tracébevestiging met ondergrondse hoogspanningskabels. Daarom hebben we in de verkenningsfase aandacht voor het op peil brengen van die kennis bij onze stakeholders.

De gevraagde duidelijkheid die belanghebbenden nodig hebben kunnen wij helaas niet altijd bieden. Dit komt omdat we nog in de onderzoeksfase zitten. Het kan bijvoorbeeld zo zijn dat uit een onderzoek blijkt dat kabels niet zo diep aangelegd kunnen worden en het voorgestelde tracé dus minder kansrijk is. We communiceren duidelijk over wat we al weten en ook wat nog niet.

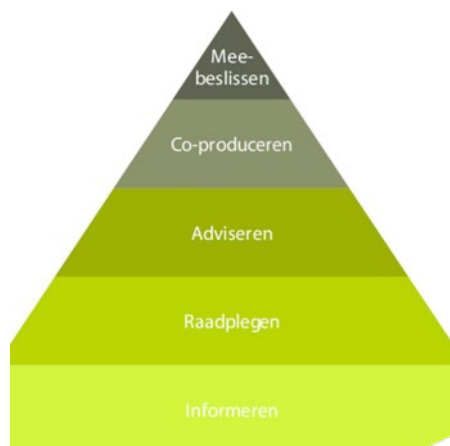
6.1.3 Voor wie is dit plan?

Het participatieplan is geschreven voor iedereen die graag wil weten hoe TenneT omgaat met participatie in dit project en welke middelen we daar voor in willen zetten. U leest op welke manier u betrokken wordt bij de planvorming en de tracé keuze. Ook horen wij graag van u hoe u de participatie graag wilt inrichten. We bekijken dan samen op welke manier we hier het beste invulling aan kunnen geven.

Voor de participatie wordt onderscheid gemaakt tussen:

- Inwoners;
- Vertegenwoordigers van de rijksoverheid (Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer, etc.);
- Lokale en regionale overheden (betrokken gemeenten, provincies en waterschappen);
- Regionale netbeheerder (Enexis Netbeheer, Rendo);
- Ontwikkelaars en producenten van duurzame energie;
- Bedrijven/industrie;
- Belangenorganisaties;
- Grondeigenaren of pachters;
- Kabel- en leidingbeheerders.

6.2 Het belang van participatie

Om de verduurzaming van Nederland verder te helpen is het van belang dat het elektriciteitsnet wordt versterkt. De Drents Overijsselse Netversterking is een van de projecten waarmee TenneT deze versterking gaat realiseren. TenneT onderkent ook dat dit een grote impact kan hebben op de lokale omgeving, en voelt het als haar maatschappelijke taak om dit uit te voeren met respect voor de omgeving. TenneT is ervan overtuigd dat een goed participatieproces kan leiden tot betere plannen. In de planvorming, voordat er besluitvorming plaatsvindt, is ruimte om kennis en kunde van de omgeving mee te nemen (de onderste drie lagen van de hiernaast weergegeven piramide).

Samenwerking met de omgeving leidt doorgaans tot betere alternatieven en oplossingsrichtingen. Door in een vroeg stadium belanghebbenden, zoals inwoners, maatschappelijke organisaties en betrokken bestuursorganen, te betrekken, wordt de lokale kennis die aanwezig is in het gebied optimaal benut. Dit stelt provincie Drenthe in staat om te weten wat er speelt en om deze informatie mee te nemen in de verschillende afwegingen.

Daarnaast is het onder de naderende komst van de Omgevingswet voor de provincie Drenthe een wettelijk taak om belanghebbenden voor besluitvorming actief te betrekken. In onderstaand overzicht is weergegeven op welke niveaus de verschillende belanghebbenden betrokken worden.

Participatieniveau	Toelichting	Rol participant	Partij
Meebeslissen	Bevoegd gezag neemt de beslissingen in nauwe samenwerking met TenneT	Geen.	n.v.t.
Coproduceren	In de samenwerkingsovereenkomst komen de betrokken partijen overeen dat zij samen naar de beste oplossing zoeken. De bestuurders verbinden zich aan deze oplossingen in de besluitvorming.	Partner	TenneT, Enexis Netbeheer, Rendo (bevoegd gezag - provincie Overijssel, provincie Drenthe - toetsen dit)
Adviseren	Deze input wordt meegenomen in de ontwikkeling van het project.	Adviseur - geven advies	gemeenten
Raadplegen	Partners in het ophalen van relevante gebiedsinformatie. Kennis en kunde van de omgeving wordt opgehaald.	Geconsulteerde - geven een mening	Georganiseerde omgevingspartijen, individuele stakeholders (omwonenden uit de zoekgebieden en grondeigenaren)
Informeren	Op verschillende momenten in het	Toehoorder -	Belangstellenden

	proces worden de belangstellende geïnformeerd over het traject.	geïnformeerde	
--	---	---------------	--

6.3 Het doel van participatie

Om het participatieproces voor de omgeving zo goed mogelijk in te richten wil TenneT voor dit project inzetten op het informeren van omwonenden, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen over het project. TenneT wil een ieder in staat stellen om tijdig en op zinvolle wijze inbreng te leveren, door oplossingen aan te dragen of ideeën in te brengen over mogelijke oplossingen. Daarnaast wordt er teruggekoppeld naar de omgeving over de wijze waarop de aangedragen ideeën en oplossingen zijn meegenomen of verwerkt en het waarom ervan.

De einddoelstelling voor het project is om de omgeving te voorzien van de best mogelijke informatie, het creëren van grote betrokkenheid en begrip van de diverse doelgroepen en het verlagen van de weerstand voor de keuze van de tracés.

TenneT hanteert vijf algemene speerpunten voor communicatie en participatie bij nieuwe initiatieven:

1. TenneT kent de belangen en weten wat er speelt;
2. TenneT is transparant;
3. TenneT streeft naar een oplossing met waarde voor alle partijen;
4. TenneT vertelt een helder verhaal met een duidelijke rol en verantwoordelijkheid;
5. TenneT levert maatwerk en zoekt de samenwerking.

*Noot 1: TenneT is zich bewust van de impact van onze plannen op de omgeving en de vele stakeholders die belangen hebben. Een goed participatieproces leidt tot een betere oplossing met meerwaarde voor maatschappij en minder weerstand in de omgeving. Echter, inhoudelijke overeenstemming met **alle** belanghebbenden is geen realistisch doel. De ervaring leert dat de projectbelangen, die volgen uit een grotere maatschappelijke opgave, op lokaal niveau vaak conflicteren met de belangen van grondgebruikers en omwonenden. Daarom willen we niet sturen op inhoudelijke overeenstemming maar op overeenstemming op proces. Op zo'n manier dat alle belanghebbenden de mogelijkheid hebben gekregen input te kunnen leveren.*

6.4 Inrichting participatietraject

6.4.1 Communicatie

Om een ieder goed op de hoogte te stellen heeft TenneT gekozen voor een breed pallet aan communicatiemiddelen om zo de verschillende doelgroepen goed te bedienen. Aan de ene kant persoonlijke communicatie zoals brieven voor omwonenden en persoonlijke gesprekken met belanghebbenden. En aan de andere kant digitale communicatiemiddelen die altijd en overal voor iedereen toegankelijk zijn, zoals de projectwebsite: [Drents Overijsselse Netversterking](#), de projectatlas, advertenties en nieuwsberichten in de

regionale en lokale media en social media.

Communicatiemiddelen

Om de benoemde doelen te halen kenmerkt de voorgestelde communicatie en participatie zich door het volgen van de projectbesluit- en m.e.r.-procedure. Telkens als er een belangrijk moment is in de procedure worden de diverse doelgroepen betrokken. Een overzicht hiervan is opgenomen in paragraaf 6.4.2.

Naast de onderstaande participatie en communicatiemogelijkheden checken omgevingsmanager en communicatieadviseur wekelijks of er klachten, vragen of op social media berichten zijn over het project. Indien nodig wordt 'Communicatie op maat' ingezet.

Website Drents Overijsselse Netversterking

De website is reeds voor iedereen die geïnformeerd wil worden ingericht. Wekelijks wordt de website geactualiseerd (indien noodzakelijk).

Bijeenkomsten

Voor de diverse groepen richten we diverse bijeenkomsten in. Tijdens deze bijeenkomsten kunnen de aanwezigen hun kennis inbrengen (participeren aan het project.)

Met zowel de beleidsmedewerkers RO als de communicatiemedewerkers van de betrokken gemeenten en provincies is voorafgaande aan de kennisgeving een kick off meeting georganiseerd. Daarna wordt op regelmatige basis – om de 4 tot 6 weken – een bijpraatbijeenkomst gepland.

Voor de omgeving worden bijeenkomsten georganiseerd afhankelijk van de fase van de procedure. Dit is in ieder geval een startbijeenkomst direct na de kennisgeving en een bijeenkomst 'Ontwerp' atelier als het voorkeustracé bekend is voor de omgeving.

Projectatlas

De projectatlas is een digitale kaart van het projectgebied met de mogelijke routes. De projectatlas is voor iedereen toegankelijk via de website. Iedereen kan hier zijn informatie en vragen kwijt op de digitale kaart. Alle input/participatie wordt meegenomen in de besluitvorming om te komen tot het juiste tracé. De projectatlas wordt in de gehele procedure ingezet als participatie hulpmiddel.

Schriftelijke en digitale communicatie

De omgeving wordt op de hoogte gehouden van ontwikkelingen via huis-aan-huis brieven, advertenties, nieuwsbrieven en social media. De bijeenkomsten worden op deze wijze gecommuniceerd, maar ook als er relevante ontwikkelingen zijn, zullen we de omgeving hiervan op de hoogte stellen.

Communicatie op maat

Specifieke informatie voor bepaalde doelgroepen worden persoonlijk gedaan. Denk hierbij aan

grondeigenaren en direct betrokkenen. Dit kan in de vorm van een 1-op-1 gesprek met de omgevingsmanager en/of rentmeester.

Bereikbaarheid

Voor alle doelgroepen is het projectteam bereikbaar en benaderbaar. Dit kan via een special e-mail adres: DON@tennet.eu. Direct betrokkenen hebben de directe telefoon en e-mail gegevens van de omgevingsmanager, projectleider en/of communicatieadviseur.

In de volgende paragraaf is uitgewerkt wanneer welk middel voor welke doelgroep in het proces wordt ingezet.

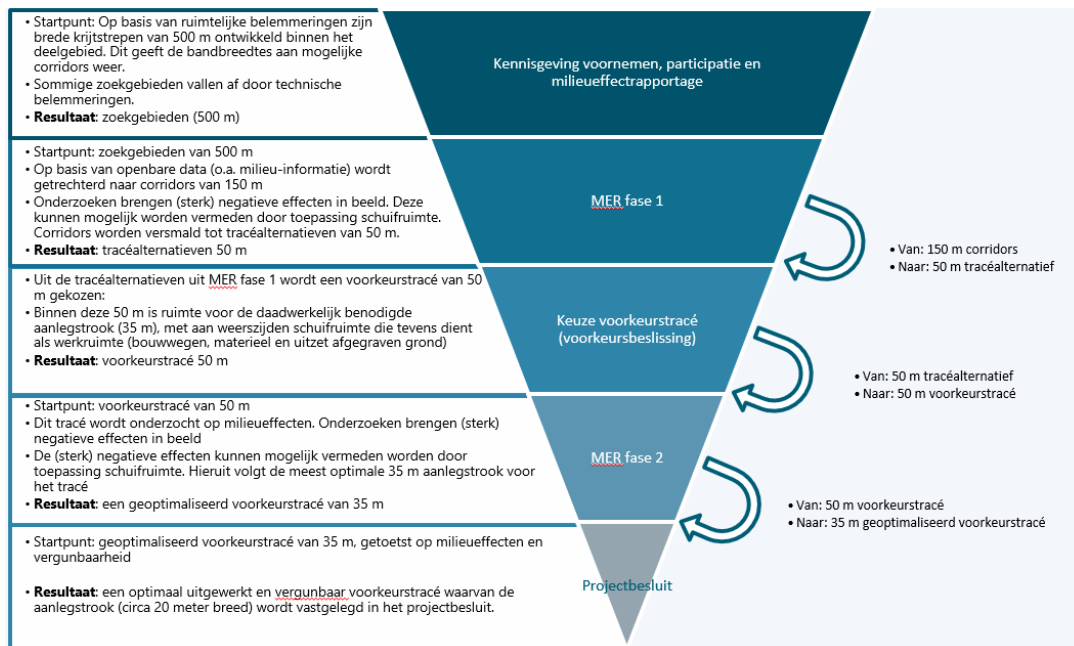
Contactgegevens TenneT

Heeft u een vraag, een suggestie of informatie die u met ons wilt delen? Wilt u meer weten over het project? Bent u nog niet bij het project betrokken en wilt u dat in het vervolg wel zijn? Wij horen het graag en staan u met plezier te woord.

TenneT:	0800 8366388
TenneT:	DON@tennet.eu
Website:	https://www.tennet.eu/don
Projectatlas:	https://ten.projectatlas.app/drents-overijsselse-netversterking-deel-oost/

6.4.2 Participatiemomenten

In het proces worden vijf stappen doorlopen, zoals weergegeven in onderstaande afbeelding. Bij elke stap past een andere vorm van participatie. Stappen 1 t/m 3 kunnen vormvrij worden ingericht. Hiervoor stellen we verderop in deze paragraaf verschillende participatiemomenten voor. In stap 4 wordt de beslissing genomen en in stap 5 volg de formele inspraakprocedure.

Het trechteringsproces volgt de vijf stappen zoals weergegeven in de figuur hierboven. Het betreft:

Stap 1: Kennisgeving voornemen, participatie en milieueffectrapportage

Stap 2: MER fase 1

Stap 3: Voorkeursbeslissing

Stap 4: MER fase 2

Stap 5: Projectbesluit

Participatiemomenten grondeigenaren, omwonenden, omliggende industrie en georganiseerde omgevingspartijen.

Wanneer	Wat	Toelichting
Start vanaf publicatie kennisgeving juni 2023 en vervolgens planproces.	De projectatlas	Via de projectatlas op de website kan een ieder informatie en suggesties delen met TenneT over de voorgestelde tracés.
2 ^e kwartaal 2023	Publicatie Kennisgeving'	Middels een (pers)bericht en een advertentie wordt de Kennisgeving gepubliceerd.
2 ^e kwartaal 2023	Informatiebijeenkomst over de 'Kennisgeving'	Op deze avond kunt u informatie over het project krijgen en informatie brengen over de voorgestelde tracés. TenneT is aanwezig om toelichting te geven en vragen te beantwoorden
2 ^e kwartaal 2024	Informatiebrief en persoonlijke gesprekken voor direct betrokkenen over de voorkeursbeslissing	Middels brieven en persoonlijke gesprekken worden grondeigenaren geïnformeerd en bevraagd over het corridorbesluit.
3 ^e - 4 ^e kwartaal 2024	Ontwerpatelier in MER fase voor direct omwonenden	Zoveel mogelijk informatie uit de omgeving halen m.b.t. kansen en obstakels van het voorlopig vastgestelde tracé.
3 ^e - 4 ^e kwartaal 2025	Formele inspraak periode	In deze periode kan een ieder inspraak hebben op het voorgestelde tracé.

Participatiemomenten regionale overheden en netbeheerders

Wanneer	Wat	Toelichting
Start vanaf publicatie kennisgeving juni 2023 en vervolgens planproces.	De projectatlas	Via de projectatlas op de website kan een ieder informatie en suggesties delen met TenneT over de voorgestelde tracés.
1 ^e 2 ^e kwartaal 2023	Overleg met provincies over de voortgang	We delen de 'Kennisgeving', brengen de kennis over de tracés op peil, halen informatie op en bereiden de informatieavond voor.
3 ^e kwartaal 2023	Terugkoppeling van de informatieavonden	We organiseren een digitale bijeenkomst waar de opgehaalde informatie wordt gedeeld en het vervolg wordt besproken.
2 ^e - 3 ^e kwartaal 2024	Ontwerpatelier in MER fase voor ambtenaren en professionele stakeholders	Zoveel mogelijk informatie uit de omgeving halen m.b.t. kansen en obstakels van het voorlopig vastgestelde tracé.
3 ^e - 4 ^e kwartaal 2025	Formele inspraak periode	In deze periode kan een ieder inspraak hebben op het voorgestelde tracé.

Participatiemomenten lokale overheden

Wanneer	Wat	Toelichting
Start vanaf publicatie kennisgeving juni 2023 en vervolgens planproces.	De projectatlas	Via de projectatlas op de website kan een ieder informatie en suggesties delen met TenneT over de voorgestelde tracés.
Hele planproces	Bijeenkomsten	Een keer per 4-6 weken wordt een bijeenkomst georganiseerd om de gemeenten te informeren over de voortgang.
3 ^e kwartaal 2023	Terugkoppeling van de informatieavonden	We organiseren een digitale bijeenkomst waar de opgehaalde informatie wordt gedeeld en het vervolg wordt besproken.
2 ^e - 3 ^e kwartaal 2024	Ontwerpatelier in MER fase voor ambtenaren en	Zoveel mogelijk informatie uit de omgeving halen m.b.t. kansen en obstakels van het

	professionele stakeholders	voorlopig vastgestelde tracé.
3 ^e - 4 ^e kwartaal 2025	Formele inspraak periode	In deze periode kan een ieder inspraak hebben op het voorgestelde tracé.

Participatiemomenten andere geïnteresseerden en belanghebbenden

Wanneer	Wat	Toelichting
Start vanaf publicatie kennisgeving juni 2023 en vervolgens planproces.	De projectatlas	Via de projectatlas op de website kan een ieder informatie en suggesties delen met TenneT over de voorgestelde tracés.
2 ^e kwartaal 2023	Publicatie Kennisgeving'	Middels een (pers)bericht en een advertentie wordt de Kennisgeving gepubliceerd.
2 ^e kwartaal 2023	Informatiebijeenkomst over de 'Kennisgeving'	Op deze avond kunt u informatie over het project krijgen en informatie brengen over de voorgestelde tracés. TenneT is aanwezig om toelichting te geven en vragen te beantwoorden
2 ^e kwartaal 2024	Informatiebrief en persoonlijke gesprekken voor direct betrokkenen over de voorkeursbeslissing	Middels brieven en persoonlijke gesprekken worden grondeigenaren geïnformeerd en bevraagd over het corridorbesluit.
3 ^e - 4 ^e kwartaal 2024	Ontwerpatelier in MER fase voor direct omwonenden	Zoveel mogelijk informatie uit de omgeving halen m.b.t. kansen en obstakels van het voorlopig vastgestelde tracé.
3 ^e - 4 ^e kwartaal 2025	Formele inspraak periode	In deze periode kan een ieder inspraak hebben op het voorgestelde tracé.

6.4.3 Actualisatie

De omgevingsmanager en communicatieadviseur van TenneT checken regelmatig of de participatiestrategie nog aansluit bij het belang en de invloed van de diverse stakeholders. Indien dit niet het geval is vindt een actualisatie plaats. Bij deze actualisatie wordt onder meer geïnventariseerd of de wensen van de omgeving zijn vastgelegd en afgewogen.

Actualisatie vindt in ieder geval op de volgende momenten plaats:

- Na afronding van elke fase; terugkoppeling vorige fase, wat hebben we gehoord en wat wordt hiermee gedaan?
- Mijlpalen; moet er na de mijlpaal geactualiseerd worden?

Bijlage 1 | Lijst met begrippen en afkortingen

Term	Definitie
Plangebied	Het project Drents Overijsselse Netversterking (DON) bestaat uit twee plangebieden; Een westelijk deel (DON-west) en een oostelijk deel (DON-oost)
Deelproject	Projecten binnen het plangebied
Deelgebied	Het totale gebied van een deelproject waarbinnen naar één of meerdere tracéalternatieven per deelproject wordt gezocht
Studiegebied	Het gebied waarbinnen zich milieugevolgen kunnen voordoen als gevolg van de voorgenomen activiteit (of alternatieven) en dat dient te worden beschouwd in het MER. De omvang van het studiegebied kan per milieuaspect verschillen
Zoekgebied	Een brede krijtstreep van circa 500 meter breed die een eerste globale ligging weergeeft van een mogelijk kansrijk tracéalternatief
Corridor	Versmald zoekgebied met een breedte van circa 150 meter waarbinnen de ligging van een tracéalternatief wordt uitgewerkt
Tracéalternatief	Een strook met een breedte van circa 50 meter. Binnen deze strook is ruimte voor de aanlegstrook en werkruimte voor de realisatie van een kabelverbinding (circa 35 meter)
Voorkeurstracé	Per deelproject wordt uit de tracéalternatieven één voorkeurstracé (50 meter) gekozen door het bevoegd gezag
Geoptimaliseerd voorkeurstracé	Een verdere optimalisatie en uitwerking van het voorkeurstracé naar een strook van circa 35 meter breed. Deze zone is representatief voor de uiteindelijk benodigde ruimte voor de aanlegstrook en werkruimte voor de realisatie van een kabelverbinding

Tabel 1 | Lijst met definities

Term	Definitie
110 kV-kabels	Ten behoeve van het transporteren van elektriciteit via het transformatorstation naar het middenspanningsnet en 380kV/220kV net.
Alternatief	Een andere manier dan de voorgenomen activiteit om (in aanvaardbare mate) tegemoet te komen aan de doelstelling(en). De Wet milieubeheer schrijft voor, dat in een MER alleen alternatieven moeten worden beschouwd, die redelijkerwijs in de besluitvorming een rol kunnen spelen.
Initiatiefnemer	Een natuurlijk persoon, dan wel privaat- of publiekrechtelijk rechtspersoon (een particulier, bedrijf, instelling of overheidsorgaan) die een bepaalde activiteit wil (doen) ondernemen en daarover een besluit vraagt.
Kilovolt (kV)	Eenheid van elektrische spanning.
m.e.r.	De wettelijk geregelde procedure van milieueffectrapportage; een hulpmiddel bij de besluitvorming, dat bestaat uit het maken, beoordelen en gebruiken van een milieueffectrapport en het evalueren achteraf van de gevolgen voor het milieu van de uitvoering van een activiteit.
MER	Milieueffectrapport: een rapport waarin de resultaten worden neergelegd van het onderzoek naar de milieueffecten van een voorgenomen activiteit en van de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven daarvoor.
Natura 2000	Ecologisch netwerk van speciale beschermingszones die zijn aangewezen ingevolge de Habitatrichtlijn of de Vogelrichtlijn.

Natuur Netwerk Nederland (NNN)	Het door de overheid nagestreefde en in beleidsnota's vastgelegde landelijke netwerk van natuurgebieden en verbindingzones daartussen.
Notitie reikwijdte en detailniveau (NRD)	De NRD geeft aan met welke reikwijdte en met welke diepgang (detailniveau) de alternatieven onderzocht en beschreven worden in het milieueffectrapport (MER).
Variant	Een variatie op een alternatief op een (klein) onderdeel, subkeuze binnen een alternatief.
Voorgenomen activiteit of Voornemen	Datgene, wat de initiatiefnemer voornemens is uit te voeren. Dit is een beschrijving van de activiteit waarin de wijze waarop de activiteit zal worden uitgevoerd en de alternatieven die redelijkerwijs daarvoor in beschouwing worden genomen.
Werkstrook	De werkstrook is het gebied dat tijdens de aanlegfase wordt gebruikt voor het opstellen van machines en voertuigen en voor het opslaan van afgegraven zand.

Tabel 2 | *Lijst met overige termen*

Afkorting	Betekenis
DON	Drents Overijsselse Netversterking
kV	kilovolt
m.e.r.	Milieueffectrapportage (procedure)
MER	Milieueffectrapport
NNN	Natuurnetwerk Nederland
NRD	Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Tabel 3 | *Lijst met afkortingen*